

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hóra 2 korona.

VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hóra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
 4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
 minden következőnél 16 fillér.

Külsőre petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. m.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:

STAUBER JÓZSEF

Péntek, május 12.

Mai számunk főbb közleményei:

- Sipulusz ingatlana.
- Gróf ur a zárdában.
- Mennyi pénze volt Orth Jánosnak?
- A tartományi főnök — kiszólása.
- Az eltűnt diák.
- A király Gödöllőn.
- Tanítók bankja.
- Polónyi Justhék ellen.
- Főlemelik a képviselők fizetését.
- A Royal-szálló titokzatos „hölgye.”

Ki a Weitzer-alapítvány ura?

Arad, május 11.

Tantalus öröksége kezd lenni már a Weitzer-hagyaték. A nagyszívű emberbarát, az ipart megbeesülő, szívében aradivá lett gyáros csakugyan nemeset, szépet akart, amikor vagyonát Arad városára hagyta, az ipart és az iparos osztályt gyámolító alapítványként. De nem számított arra, hogy Magyarországon az ilyen milyen körülményesen megy; alapítólevelet kell csinálni, amelyen egy csomó bizottságnak kell kérődznie, azután az fölmege bizonyos közalapítványi igazgatóságához s amikor meg le se jön, kiderül, hogy új alapítólevelet kell csinálni, amelyen újra elbizottságnak, hogy azután megint fölterjeszszék — és így tovább.

A mialatt pedig a várakozás ideje ennyire kitolódik, az alapítvány jö-

vendőjét hasonló sors környékezi. Annyi és oly sokféle igény jelentkezett az alapítvány jövedelmére, sőt tőkájére nézve is, hogy a városnak, ha valamennyit teljesíteni akarná, nem maradna egyéb joga az egyszerű pénzkezelésnél és a számadásoknál.

Ez nem igen egyezik a végrendelet szellemével. Tiszteletreméltóak az intenciók, amelyek az egyesületeket és szaktestületeket vezetik, az alapítvány kamatai odaitélésénél, az ipari segélyek megszavazásánál részt és hatáskört kérvén maguknak. Ez a jog azonban mégis a törvényhatóságot, a törvényhatóság által alakítandó gondnokságot illeti meg. Az egyesületi élet változandó volta a gyakori belső viszálykodások, rezsim-buktatások nem biztosítanak állandó és egységes irányt az alapítvány-segélyek odaitélésénél. Nem zárják ki a lehetőséget, hogy a szubvenció-osztásnál a személyes befolyások, esetleg párt-, vagy klikk-tekintetek érvényesüljenek az érdemek és a rátermettség rovására.

Igaz, hogy ez a törvényhatóságban sincs kizárva. A törvényhatóság azonban mégis minden rendű polgárokból álló, s felében az öszspolgárság bizalma által kijelölt férfiakból áll, a kiknek összesége mégis jobban ellenállhat az elfogultság különböző áramainak. Azt vethetnék ez ellen, hogy az ipari segélyek megszavazásához első sorban iparos emberek illetékessége kell. Nos, a vármegyé-

nél és a városnál is esztendőnk óta döntenek tanügyi alapítványok és ösztöndíjak fölött, a nélkül, hogy a törvényhatóság tulnyomó része tanárokból állana, s a nélkül, hogy az ösztöndíjak megítélésénél különösebb igazságtalanság vagy anomália tapasztalható lett volna.

Nem kevésbé fontos azonban a Weitzer-alapítvány másik nagy kérdése. Az alapítvány teszi lehetővé, hogy a fa-és fémipariskola részére új, modern, a fejlett technikához simuló épületet emeljenek, ennek helyébe pedig iparos-tanoncotthon kerüljön. A kesedelem, a mely az alapítólevél sorsára nehezedik, ezt a két intézmény ügyét késlelteti.

Minden közigazgatási formaságtól, — és tegyük hozzá: minden fontoskodástól — menten kell ezt azt ügyet fölkarolni, a teljes elintézés útján végigsiettetni. Az alapítvány igaz, ez alatt kamatozik s az iparosok segély nélkül is boldogulnak egyelőre. De úgy érezzük: ha csak egy iparos volt, akinek ügyét a Weitzer-alapítvány segélye jobb utra terelhetette volna, számára érvényesülést nyujthatott volna, de ennek hiányában elpusztult, — ha csak egy gyerek volt, akit az ipari szakiskola a mai szűk keretek mellett föl nem vehetett s az elveszett az ipari pálya részére, amelyre ugyis egyre kevesebben igyekeznek, akkor megbántották a szellemét annak a Weitzer Jánosnak, aki áldozatkész-

Szerelmes alkonyatok.

Irta: Vértesy Gyula.

A köruton, egy zeneiskolával átellenben van egy kávéház. Az én rendes kávéháza. Nem a rossz kávéja kedvéért járok oda, hanem azoknak a csinos leányoknak a kedvéért, a kik a zeneiskolába járnak. Mikor úgy kivonul előadás után a leányosapat, a sok nagyszemű, karcu dereku, mosolygó arcu leány, mindig az a kép jut eszembe, mikor egy nagy erdei lombos fáról szétrébbennek csicseregve, csacsogva a madarak, zajt verve az erdő néma csendjébe.

Itt ugyan az erdő néma csendjét az utca fűlsiketítő lármája képviseli, hanem azért ebben a nagyvárosi zajban is poétikus kép marad ez a kitóduló lányosapat. S jól esik látni nekünk, az élet fáradni kezdő vándorainak a fiatalságot, a szépséget, legalább így, tavaszi napokon, tavaszi alkonyatokon.

Tegnap délután is ott üldögéltem. Gyönyörű nap volt. Az aszfaltba plántált fácskák hajtani kezdték apró leveleiket s ezek a vékony, finom érzetű levelek, amint a nap-sugár átszűrődött rajtuk, olyanoknak látszóttak, mintha hajszálvékony aranylemezek lettek volna.

Ültem a kávéház előtt és nézegetve az elvonuló formás kecses nőket (kezdtém tapasztalni, hogy ezek a szűk bukjel-szoknyák, így tavasszal, valóságos merényletek a józanságunk és a higgadságunk ellen), erősen kezd-

tem érezni, hogy a legveszedelmesebb bacillus: a szerelem bacillusa kezd a szívem körül repdesni és ellenállhatatlan vágy fogott el azután, hogy valakit, akárkit, akihez csak egy szemernyi illúzió is köthet, átöleljek és hogy valakihez, akiről csak fel tudom tenni, hogy egy csepp lelki világa is van, beszélhessek a szerelemről. Nem a valaki után való vágyát éreztem én a szerelemnek, de magát a Szerelem után való vágyat.

Veszedelemes bacillusok ezek a szerelembacillusok! Az első világos tolettal egyidőben jelennek meg és elhelyezkednek a lenge selyembluzok ráncaiban és a feszes, testhez álló, térdben összeszorított szoknyák ingerlő hajléksaiban, a kipirult mosolygó arcok gödröcskéiben, a szemek ragyogó tekintetében, a piros ajkak szögletében és a vakító fehér fogacskák ragyogó zománcában. Mindenütt ahonnan hadjáratot indíthatnak ellenünk; ami végtelen, gyönges szívünk ellen, melyet a tavaszi napok megejtő hangulata megfoszt minden védelmi eszközétől.

Bizalmasabb kézzsoritás, jól alkalmazott, sablonos merengő tekintet, melynek sablonosságát csak majd később eljövendő világos percekben fogjuk látni, egy szó, egy tekintet, mely máskor hatástalanul surrana el mellettünk, most ebben a veszedelemes évszakban, mikor úgy inklinálunk a szerelmi hevenylázakra, most ellenállhatatlanul hatnak és törbe ejtenek.

S hiába hivatkozunk megerősítésünk céljából a csalódásokra, vesztett csatákra, esufos fu-

tásokra, sőt még ősz hajszálainkra és idült csunzunkra is, nincs mentség.

Pedig még magam erősítéseül Maupassant egy pompás novellájából is idézgetek magamnak. Mikor egy öreg irnok egy csodaszép májusi napon szinte erőszakkal akart visszatartani egy fiatal legényt, aki kirándulásra készült egy leánnyal:

— Ne menjen uram! Megbánja csuful. Tele van most minden szerelemmel; elveszti az esztét, belebolondul a leányba, elveszi s azután jön az ősz, a tél, a szegénységgel, a megunással, a kiábrándulással, a koldus, elcsunyult kis feleséggel, az éhező gyerekekkel s ön oda lesz kötve valakihez, a kihez nem a lelke kötötte, hanem csak a tavasz megejtő, az embert szerelmi hazugságokba kergető hangulata ...

De ez is hiábavaló volt! Tovább is ott maradtam ülve és vártam, nem valakire, de magára a Szerelemre.

Alkonyodni kezdett. Idelent a lámpákat gyujtogatták, odafent a csillagokat. Eszembe jutott egy régi tavaszi este, mikor Beér Tamás urral, a vénülni kezdő, szürke agalegénynyel ültünk itt együtt. Ő mondta akkor jókedvűen:

— Gyujtogatják odafent is az égi lámpákat — de az én csillagom nem odafent van, de idelent.

S jött is akkor ki nemsokára a csillagja. Szépséges, erőtelj duzzadó fiatal leányka, valami zenedei növendék volt az is.

sége álmaiban már a közel jövőre látta azt az iparos generációt, amelyet az ő hagyatéka erősít meg, vagy hódít el az ipar részére. Pedig, ha így megy, őszült aggá lesz az első fiatal iparos, vagy ipari munkás, aki Weitzer millióiból segílyt várt és leteszi ezt a reményt — a fia részére...

Sipulusz ingatlana.

(A képviselőház ülése.)

Távirati tudósítás.

Budapest május 11.

A tegnapi vihart nyomon követte a nagy csend. A képviselők kiocsudtak még Polónyi Gézától is, akinek mára bejelentett beszédjéhez alig fognak hallgatóságot. A Justh-pártiak különben azt hiszik, hogy Polónyi belépése a néppártba befejezett dolog. Erre vall, hogy a katolikus népszövetség vasárnapi gyűlésén díszhelyet különítenek Polónyinak, aki nagy kísérettel jelenik meg. Beszélnek arról, hogy Serényi Béla gróf már legközelebb betérjeszti törvényjavaslatát az új agrár bankról.

A földművelési tárca tárgyalását folytatta a Ház, amelynek üléséről a következőket jelenti tudósítónk:

A Ház mai ülését negyedtizenegy óra után nyitotta meg Berzeviczy Albert elnök. Felolvassák és hitelesítik a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Kostyal Miklós, a kivándorlási bizottság elnöke, jelentést tesz a kivándorlási irodák felállításáról.

Napirend szerint következik

(a földművelésügyi tárca)

költségvetésének folytatólagos tárgyalása.

Kun Béla: Az egészséges birtokpolitika szükségét hangoztatja. Új magyar kisgazdareteget kell teremtenünk. A földművelésügyi miniszter birtokpolitikája csak toldozása-foltozása a régi rossznak. Nem egészséges állapot az, hogy nálunk háromezer nagybirtokosnak több földje van, mint két millió kisgazdának s amellet az adó terhének zöme a kisgazda vállát nyomja. Radikális birtokpolitikát követel. Abban foglalja ezt össze, hogy a kötött birtokot fel kell szabadítani s az igazságos adóztatást törvénybe iktatni. A kötött birtokoknak törvényben kimondott felszabadítása nagy len-

dületet jelentene nemcsak a mezőgazdaságra, hanem ennek révén minden más téren is.

A napokban Károlyi Mihály grófot a parlamentben elmondott beszéde után, az ellenzéki padok közelében, elsőnek a földművelésügyi miniszter üdvözölte. Ebből azt látja a szülő, hogy Serényi gróf közeledni szeretne az ellenzékhez. Jól is tenné, mert a közös vámtérület mellett boldogulni nem lehet. Hisz ő maga mondta, hogy ami közös, az rossz. Felolvassék egy levelet, amelyet Kazy József államtitkár a hódmezővásárhelyi munkapárt elnökéhez intézett. Ebben a levélben Hódmezővásárhelynek mintatelep felállítását, az ártér rendezését, a lótenyésztés fejlesztését, külön méntelepet ígért az államtitkár.

Justh Gyula: Mikor írta ezt a levelet az államtitkár ur?

Kun Béla: A képviselőválasztások előtt hat nappal!

Justh Gyula: Ja, ugy?

Kun Béla: A földművelésügyi államtitkár nagyszerű ígéreteiből eddig semmi se valósult meg. Hódmezővásárhelyen azt hirdetik, hogy ennek oka az, hogy 48-as képviselőt választottak. Ő nem teszi föl a földművelésügyi kormányról, hogy pártpolitikai szempontok vezetének ily nagyfontosságú kérdésben. A költségvetést nem fogadja el.

Rákosi Viktor: Talán csodálkozni fognak a borkabátosok és az ezerholdosok, hogy ő is hozzászól a vitához, ő, akinek minden ingatlana az a sírhely, amelyet a főváros neki, mint írónak juttatni fog. (Derűtség.) Hogy másoknak is kedvet csináljon, megmondja, hogy ezt a sírhelyet díszsírhelynek szokták nevezni. (Elénk derűtség.) Figyelemmel kísérte mindig a gazdatársadalom bajait s azt tapasztalta, hogy a gazdák nem értenek egyet minden kérdésben. És ez baj. Elismeréssel emlékszik meg Hajdu-Dorog görög katolikus népéről, mely magyar liturgiát fogadott el s emellett bátran kitart. Abban a meggyőződésben él ott a nép, hogy a mi a magyar hazában szabad a románnak és a ruthénnek, talán szabad a magyarnak is. (Tetszés.) Ha az Alföld népe megroppan, ezzel megroppan az ország ereje és szupremáciája. Öntöző-csatornákat kellene létesíteni, nem pedig közlekedési utakat.

Serényi Béla gróf: Együtt jár a kettő!

Rákosi Viktor: A Dunán nincs hajóforgalom. Lehet, hogy van, de ezt csak a szakértők látják. A nép nem látja a hajókat.

Hock János: Amelyek nincsenek!

Rákosi Viktor: A magyar Alföldnek Európa gyümölcsöskertjének kellene lenni s meg kellene végre változtatni azt a ferde fölfogást, hogy csak az a magyar gazda, aki buzát ter-

mel. A miniszter mindenre azt mondja, hogy nincs pénz. De a nyolcvanmillió hajókra van pénz! Mivel a legproduktív tárca szegényesen van dotálva, nem fogadja el a költségvetést.

Elnök: Az ülést tíz percre felfüggeszti.

Szünet után Návay Lajos foglalja el az elnöki széket.

Vertán Etele arról beszél, hogy az állami birtokok kezelése nem kielégítő. Az állattenyésztésről szólva, kívánatosnak tartja, hogy a tehének fogyasztás céljára minél későbbben vágassanak le s nemcsak tejeltetésre, hanem tenyésztés céljaira is kellőképpen kihasználtsanak. Viszont a fejősteheneknél szükségesnek tartja — francia mintára — azok meddőítését. A költségvetést nem fogadja el.

Eitner Zsigmond szerint az előadó maga is konstata, hogy a pénzügyminiszter az ideai költségvetésben igen szűkköklően bánt el a földművelésügyi tárccal, de azért — csodálatosképpen — mégis elfogadásra ajánlotta azt, holott annak elvetését kellett volna javasolnia. Kíméltatja, hogy vadászati törvényünk rossz és módosításra szorul. A miniszternek figyelmébe ajánlja, hogy a szervezendő altruista bank a nemzeti érdeket képviselje. A költségvetést nem fogadja el, mert a kormány iránt nincs bizalommal. (Helyeslés.)

Polónyi Géza: A földművelési tárca több fontos kérdéséről, így a tőzsde-reformról és hitelügyről beszél. A választói jogról kíván beszélni, arról a kérdésről, amelyet belevontak a földművelési vita tárgyalásába. Engedélyt kér a Háztól, hogy a tárgytól eltérhessen. A beszédnek ezt a részét lapunk más helyén közöljük.

Mennyi pénze volt Orth Jánosnak?

— A király utolsó levele. —

Távirati tudósítás.

Budapest, május 11.

A minap megtörtént holtánnyilváníttási aktus rövid időre megint előtérbe helyezte a szerencsétlen véget ért János Salvator főherceg alakját, még pedig egy rendkívül érdekes epizóddal kapcsolatban. Abban az időben, amikor János Salvator főherceg lemondott a rangjáról és fölvette az Orth János nevet, a nemrégiben elhunyt Csanády altábornagy még tagja volt a katonai kabinetirodának s e révén ő felsége nagy bizalmával dicsekedhetett. Az Orth-afférban Csanádynak nagyon érdekes szerepe volt, mert az ő közvetítésével szakadt el az utolsó kapocs, amely János Salvátort a királyhoz kötötte. Bizalmas körben e szerepéről a következő érdekes részleteket beszélte el az altábornagy:

Alighogy Orth János elhagyta a monarchiát, magához hivatott ő felsége s megbízott, hogy haladéktalanul utazzam utána Svájcba s birjam rá a visszatérésre. Arra az esetre, ha rábeszélésemnek nem volna sikere, egy levelet kellett átadnom a királytól. Orth Jánosnak. Zürichben sikerült találkoznom a volt főherceggel. Éppen vacsora mellett ült a szállóban, mikor ráakadtam. Amint megpillantott, izgatottan fölugrott s e szavakkal sietett felém:

— Mit hozott ön a részemre, kedves Csanády?

Elővettem minden rábeszélő tehetségemet s arra kértem, hogy mondjon le végzetes elhatározásáról s térjen vissza Bécsbe. Am minden erőlködésem hasztalan volt.

— Nem térek vissza, mert végre is meg akarom próbálni, hogy a magam lábán járjak s a magam eszével gondolkodjam. Van 70.000 forint vagyonom s ezzel talán sikerül önállósítani magamat.

Mikor tisztába jöttem, hogy Orth János határozata megmásíthatatlan, átadtam neki a király levelét. Gyorsan fölszakította s átolvasta, miközben arca halálsápadt lett. Azt írta volt neki ő felsége, hogy elfogadja a főhercegi rangjáról való lemondását, de csak azzal a

Hozzásimult szerelmesen, odaadólág s így mentek karonfogva a liget felé a szerelmes alkonyban.

El is vette a leányt; boldog is volt vele egy pár hónapig; azután az megszökött a vén legénytől egy ifju, hozzávaló legénnyel...

A leányok az átellenes kapuból még mindig szállingóztak ki. Atmentem én is. Hátha nekem is jön ki valaki?

Az épület sarkán meghúzódott egy sovány arcu, madárfejú, ritka vörhenyes bajuszu, öreges alak; a mint a szivarsutkáját rágta, rossz, fekete fogai is kilátszottak szintelen, vastag ajkai közül.

Csuf legényke volt. Mit kereshet ez itt? Hamarosan megtudtam. Gyönyörű leányka surrant ki a kapun, körülnézett s megpillantva ezt az idült figurát, odafutott hozzá, odanyújtotta a kezét s mondta:

— Itt vagyok, édesem!

Nem láttam, de a szeme villanásából sejtettem, hogy ő szeritotta meg a férfi kezét.

Azután elindultak egymás mellett s mikor befordultak az első mellékutca, láttam, mert kísértem őket a sarokig, hogy a leány odahajolt a férfhoz s valószínűleg megcsókolta.

Egy pillanatig azon gondolkodtam, hogy utánuk megyek és a fiatal leányt figyelmeztetem, hogy ne örüljön meg és hogy ne kösse le szépségét, ifjúságát, szive első álmát ahhoz a vénülő, csuf legényhez, de azután meggondoltam, hogy ugyis hiábavaló lenne, a minthogy az öreg irnok beszéde is hiábavaló volt.

A tavasz ezt a leányt is megcsalta, bolonddá tette. Az öregot meg majd a leány fogja megcsalni.

Visszafordultam az iskola kapuja felé. De akkorára a lányok már mind elmentek. Azonban ott találtam Beér Tamás urat.

Az elzúllott deliriososok buta vigyorgása ült az arcán, mig mondotta:

— Szerencse, hogy maga nem csipett fel senkit. Elkésett, ugy-e? Legalább ma este egy emberrel kevesebb hazudja, hogy szeret. Mert ezek a tavaszi vallomások mind hazugságok. Adjon hálát az istennek, hogy ma nem hazudhatott senkinek. Holnap ugyis fog. Vagy holnapután. Mihelyt elébe akad egy kemény mellű, puha lelkű fruska, aki majd tönkre fogja tenni.

— Tulajdonképpen, kedves Beér ur, mit is keres maga itt? Hiszen maga már megtalálta a maga fruskáját, aki tönkretette.

— Én már meg. Nem is tudom, miért csavargok erre tavaszi estéken? Mert ostoba vagyok. De nemesak én ám, hanem ön is, mások is. Mindnyáján kéjelgünk a fájdalomban. A felakasztottak lelkei is, ha visszajárhatnak, alighanem ott csavarognak az akasztófa körül. Nekem van rá jogom, hogy itt lézengjek. De maga mit keres itt? Nemhogy örülne, hogy még nem tették tönkre. Ajánlom magának, hogy menjen haza, zárja el magát a tavasztól, habzsolja a könyveit és ne is gondoljon arra, hogy higgyen a tavasznak, amely megbolondít...

— De hát lehet a tavasznak nem hinni?

— Igaza van. Nem lehet. Hát csak kerítsen magának valakit s azután zúlljon utánam. Legalább együtt kerülünk a bolondok házába...

feltétellel, hogy a monarchia területére soha többé a lábát betenni nem szabad. Az igazságtól reszketve mutatta meg nekem Orth János ezt a passzust.

Eredménytelen missziómból visszatérvén, audiencián számoltam be eljárásomról ő felségének, aki rendkívüli nyugalommal hallgatta jelentésemet. Csak akkor pattant föl, amikor Orth 70.000 forintjáról tettem említést.

— Ez nem igaz, — kiáltott fel a király, — sokkal több pénzének kell lenni!

A kitály kikötése tényleg kegyetlen szigorúsággal betartatott, mert Orth János soha többé nem jött a háza lakójának.

Orth János két végrendeletét — mint Bécsből jelentik, a király, a házi törvények értelmében, sajátkezüleg bontja fel és ez május 26-ikán fog megtörténni.

Gróf ur a zárdában.

(Hitbizománytulajdonos könyvügnök.)

Távirati tudósítás. Szarajevó, május 11. Nagy skandalumot csapott ma reggel a nagykanizsai szentferenczrendű zárdában egy könyvügnök, aki mindenütt gróf gyanánt szerepel s a névjegyén többek között az áll, hogy „hitbizománytulajdonos.” A „gróf ur”, ki úgy mondja, hogy a szegény egyetemi hallgatók irányában érzett rokonszerve készletli munkára (amnek azonban belső és külső lénye a meghatározottabbban ellentmond), igen önzertes legény volt és a zárdában hangos botrányt amiatt inszenálta, mert a zárdafőnök a rendőrségtől merre megkérdezni, hogy ki az ismeretlen nevű „gróf”, aki őt kereste és aki őt nem találva, azt a kijelentést tette, hogy a zárdafőnökkel személyesen kell beszélnie.

Tegnap kora délután ment először a zárdába a nagy svádája idegen és Ziska Gentilis házfőnököt kereste.

„Személyesen kell vele beszélnem”, szölt Börzsey atyának, kit a plébánia hivatalában talált. Különbön Grotta József gróf vagyok, folytatta és átnyújtott egy finom pergamentes litografált írású névjegyet, melyen ékes nemesi címer alatt ez áll: Gróf Grotta József, hitbizománytulajdonos.

Börzsey páter azzal küldi el a főuri app-lommal, de annál plebejusabb külsővel fel-lépő „gróft”, hogy jöjjön délután 6 órakor, akkor otthon lesz a házfőnök.

Ziska Gentilis, a házfőnök már 5 órakor hazaérkezett, s hallván furesa látogatójáról, azonnal a rendőrségre sietett, hol kérdést tett aziránt, ki lehet ez az előtte teljesen ismeret- len nevű gróf, aki neki olyat akar mondani, amit rendtársai nem hallhatnak. Midőn pedig a kapitányság sem tudott neki felvilágosítást adni, arra kérte a rendőrséget, — hogy derítsék ki annak kilétét, mielőtt még egyszer a zárdába menne. A kapitányság a gróft kutatta, hogy igazoltassa. Amde mielőtt ez sikerült volna, a gróf már újból bejutott a zárdába, ahol ezuttal a házfőnököt otthon találta. A házfőnök nagy meglepetésére a gróf egyáltalán nem arisztokratai minőségben jelentkezett, hanem éppen ellenkezőleg, mint könyvügnök fejtett ki igen élénk munkát aziránt, — hogy a házfő- nök rendelje meg nála a „Modern magyar könyvtár” című vállalatot, — melynek tiszta jövedelméből a Diák-otthon szép hasznot fog látni.

— Nagyon megsajnáltam a szegény ma- gyar diákokat, s néhány hónapi időt szakítottam magamnak, hogy főuri tekintélyemmel te- gyem minél sikeresebbé ezt a munkát, mely az 5 jótékony intézményüknek oly sokat je-

lent, — fejezte be mondókáját egy főur tag- lejtésével, de hamisítatlan vigéci bőbeszédű- séggel.

A házfőnöknek azonban nem imponált sem a névjegy, sem a főuri taglejtés, sem pedig a bőbeszédűség és Grotta József gróf rendelés nélkül hagyta el a klastromot. A titkosrendő- rök késő este valamelyik kisvendéglőben rá- akadtak az „előkelő idegenre”, akit igazolásra szólítottak fel. Az igazolás, legalább formailag sikerült, s miután a gróf ma reggel a főkapi- tány előtt is erélyes hangon tett kifogást, hogy őt így molesztálják, a zárdába rohogott. Ott köszönet nélkül állított be a plébániai hivatalba s folyton orditozva a házfőnököt reprodukálha- tatlan kifejezésekkel illette, a miért ok nélkül „üldözteti” és azzal fenyegette meg, hogy emiatt a tartományi főnöknel fog ellene pa- naszt tenni.

Ziska Gentilis házfőnök az előkelő ven- dége elleni megoltalmazás végett ismét a rend- őrséghez fordult segítségért, s a botrányren- dező könyvügnök ellen büntető feljelen- tést tett.

A tartományi főnök —

kiszólása.

— Varesanin tábornok bukása. —

Távirati tudósítás.

Szarajevó, máj. 11.

A szerajevói hivatalos lap tegnap közölte, hogy Varesanin Márián báró boszniai tarto- mányi főnököt a király felmentette állásától. Sokféleképen próbálták magyarázni Varesanin távozását. A mindössze hatvanöt éves nagyké- pességű katona, bár kissé kellelénél többet po- litizált, jól töltötte be hivatását. Hogy a király mégis elejtette, annak igen érdekes oka most derült ki.

Emlékezetes még, hogy a tartományi fő- nök ellen a tartománygyűlés megnyitása nap- ján egy szerb fiatalember nyílt utcán merény- letet kísérelt meg. Nem sokkal ezután hire ter- jedt, hogy a merénylő tulajdonképen nem a tartományi főnököt, hanem az akkor Bosznia- ban járt uralkodót szemelte ki áldozatául. Hivatalosan megecáfolták ezt és így az ügy el lett volna intézve.

De ekkor történt, hogy Varesanin báró egy küldöttség előtt, amely őt szerencsés meg- menekülése alkalmával üdvözölte olyasféle ki- jelentést tett, amelylyel a szállongó híreket megerősíteni látszott. Azt mondotta, hogy sze- rencse, hogy a merénylő nem hajthatta végre eredeti szándékát, mely még rettenetesebb volt, mint amit megkísérelt.

Varesaninnak ez a mondása eljutott az udvari körök fülébe. Nagyon rossz néven vet- ték, hogy egy tartományi főnök ilyen kiszólá- sokra ragadtatja magát éppen akkor, mikor Ferenc József a külföld előtt akarta megmu- tatni, hogy milyen népszerű új tartományaiiban. Az uralkodó is meghallotta Varesanin kijelen- téseit. Bécsbe hívta. A tartományi főnök men- tegetőzött, de már hiába. Az uralkodó elejtette vigyázatlan katonáját.

Ő felsége a következő legfelsőbb kézira- tot adta ki: Kedves Burián báró! Felmentem varesi Varesanin Marian báró főfelügyelőt, az országos bosnyák-hercegovinai kormány főnö- két, saját kérelmére, ezen állásától. Szerajevói hadsereg-főfelügyelővé és a bosnyák-hercego- vinai országos kormány főnökévé Potiorek Oszkár tábornokot nevezem ki. Gödöllő, 1911. május 10. Ferenc József s. k.

Potiorek tábornok azelőtt a vezérkari fő- nök helyettese volt és mint Schönaich had- ügyminiszter utódját emlegették a delegációs

ülések alatt, amikor az osztrák keresztény szo- cialisták támadásai következtében már azt hit- ték, hogy a hadügyminiszter elejtett ember.

Az eltűnt diák.

— A cirkusz-hölgy lovagja.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

A hétfőn este rejtélyes körülmények kö- zött eltűnt kereskedelmi iskolai diákról Hönig- gesz Dezsőről, ma sincs semmi hír, úgy hogy hozzátartozói már a legrosszabbtól tartanak. A nyomozás eddig nem vezetett eredményre. Hasz- talan táviratoztak Lippára, Szegedre, Pestre, Lipikre, Temesvárra és több más helyre, ahol az eltűnt rokonai vagy jóbarátai laknak. A vá- lasz mindenütt nemleges volt, Höniggesz Dezsőt sehol se látták.

A vizsgálat megállapította, hogy Höniggesz eltűnésének napján, este hét órakor, kint az ál- lomáson a menetrendet tanulmányozta és fő- leg az arad-temesvári vasuti összeköttetést vizsgálta. Ebből azt következtették, hogy talán ide utazott. Ugyanis Temesvárott lakik egy Farkas János nevű VII. gimnázista, akivel Höniggesz tavaly Lipik fürdőn nagyon össze- barátkozott és állandóan leveleztek egymással. Egyik bátyja tegnap átutazott Temesvárra, Far- kashoz, de ott semmit sem tudtak róla.

Megállapították azt is, hogy a fiu készült erre a lépésre. Következtetni lehet ezt abból, hogy hétfőn délután egy Barabás nevű iskola- társának, akivel evikkert vásároltak — ezt mondta:

— Meguntam az iskolába járást. Semmi kedvem sincs hozzá. Ki fogok maradni az inter- nátusból is, az iskolából is. Nem nekem való.

Tényleg a tanuláshoz nem volt kedve, Annál többet olvasott össze-vissza mindent. A Kerpel-féle kölesönkönyvtárnak legbuzgóbb olvasója volt. Megtette, hogy reggel kivett két-három kötetet és már délutánra kiolvasta és új könyvekkel megrakodva távozott. Főleg detektív históriák, kalandos utazási művek és Jókai regények izgatták a fantáziáját. Gyakran éjfélig égette a lámpát és falta a betűket. A bátyja azt mondja, hogy legalább kétezer kötet, könyvet végigolvasott. Egész csomó Nick Carter-t és Bufalló Bill-t találtak meg most a könyvei között.

A kereskedelmi pályára nem volt hajlama. Színész akart lenni. Közömbösen vette tudomá- sult, hogy beiratták a kereskedelmibe, de amikor megkérdezték a szülei, hogy milyen pá- lyát akar választani, azt felelte:

— Színész akarok lenni. Erre van tehetsé- gem, érzem.

Szeretett is színházba, cirkuszba járni és amikor csak tehetett, ott töltötte az idejét a színházi bejáró körül. Nincs kizárva, hogy el- tűnése is ezzel a hajlandóságával áll összefüg- gésben. Elkoválygott valahová és felcsapott valamelyik vándorló színtársulathoz.

A bátyja ma valamennyi aradi lapban fel- hívást tett közzé, hogy térjen vissza, nem lesz bántódása. Ezt a felhívást a nagyobb budapesti lapokban megismétlik. Együttal az aradi rend- őrség útján az ország valamennyi rendőrségét megkeresték a fiu kézrekerítése végett.

Höniggesz Dezső személyleírása a követ- kező: 165 centiméter magas, erős növésű, tes- tes, vállas, szőke, evikkert hordott, eltűnésé- sötétszürke, sávós nadrágot, szürke felöltőt sötétszürke puha kalapot viselt. A Höniggesz család ezuton is kér mindenkit, akinek tudomása van a fiu hollétéről, hogy nyomra öket.

Ma délután hír érkezett Hönigesz Nándorhoz eltűnt öcseséről. Ugyanis megtudta, hogy az eltűnt diák hétfőn este felé ezt a kijelentést tette egyik pajtásának:

— Imádom a cirkuszbéli műlovarnót. Ma este elmegyek a cirkuszba, mert gyönyörködni akarok benne.

Hétfőn este csakugyan el is ment a cirkuszba, ahol egy pincér felismerte. Ettől fogva senki se látta. Hönigesz Dezső ez új nyom alapján megkérte a rendőrséget, hogy tudakolja meg: nem jelentkezett-e a cirkusznál fölvetélre és nem bujkál-e az öltözőkben? Két detektív meg is jelent a cirkusznál, azonban ott meggyőződtek róla, hogy Hönigesz Dezső nincs ott és nem is jelentkezett felvetélre.

Tanítók bankja.

Az aradi tanítók mai gyűlésén felmerült egy „tanító-bank” terv. A terv létesítését egy jobb jövő-ig elhalasztották. A tudósító már látja a jobb jövőt és a tanítóbank működését, mely körülbelül ilyen lesz:

A bankigazgató (ridegen): Nos mi a kívánsága barátom?

A tanító (szerény alázatossággal): Hát tetszik tudni én vagyok az a Sefcsik Kajetán, a pütyöröcsuklodi tanító..., akinek tetszettek irni... Eljöttem kérem szépen azért a kis váltókölcsonért, amit kilátásba tetszettek helyezni, hogy megkapom. Mert nagy szükség volna rá. Leégett a disznóól és most jött az ötödik gyerek, tetszik tudni.

A bankigazgató: Szóval kölcsönt akar felvenni, váltóra? És mennyi legyen az a kölcsön.

A tanító (arca felragyog): Oh kérem szépen nem sok. Mindössze nyolcvan korona. Egy egész kicsi összeg.

A bankigazgató (gunyosan): Nyolcvan korona? Nem rossz. Mért nem kér mindjárt száznyolcvanot? Vagy ötszázat, vagy ezret? Vagy mért nem kér egy milliót? Mi?

A tanító (hebeg): Oh, kérem szépen egy milliót? De ha sokalmi tetszik, elég lesz hetven. Majd megcsináljuk valahogy. (Lemondással.) Tetszik tudni, nem fogok enni mákos csikot. Nem fogok. (Keserűen.) Pedig úgy szeretem a mákos csikot. Elég lesz hetven is.

A bankigazgató: Igazán? Szép hogy elfogadja. (Gunyosan.) Köszönjük Sefcsik ur, hogy elnézőtől fogadni a pénzüket. Nagyon kegyes. (Szigorúan.) Hol az a váltó?

A tanító (előadja): Itt van, kérem szépen.

A bankigazgató (megforgatja. Csodálkozva): Ez egy váltó? Jó vicc. Ez egy váltó Sefcsik ur? Azt hiszi maga, hogy ez egy váltó? (Nevet.) Nagyszerű. Hogy hogy tévednek az emberek. Hihhi... Hát azt hiszi...?

A tanító (vigyorog): Igenis, kérem, ez egy váltó. Egy husz filléres váltó, kérem szépen.

A bankigazgató (dühösen): Ne röhögjön. Rongyos! Ez nem váltó. Tudja mi ez? Ez egy piros. Egy közönséges papiros. Egy makulált. Egy újságpapír többet ér, mert az öt krajcár meg csak a kilója nyolc krajcár. Hol az aláírások?

A tanító (dadog): Kérem szépen, ott vannak. Két aláírás van rajta.

A bankigazgató (dühösen): És maga azt hiszi, hogy ez egy váltó? Smarrn. Mért nem mutatja meg az apósa Csik Sebő iránti hűségét? Vagy legalább a pénzt? Maga pénzrel veszé-

lyeztetni az intézet jó hírét? És maga tanító?

A tanító (sir): Hát nem vagyok tanító? Hát tén az hiszi, hogy én vagyok a püspök? Bár az lennék! (Térdre borul.) Kegyelem méltóságos nagyságos uram. Gondoljon a nyomoromra. Gondoljon az öt gyermekemre. Hiszen ön is tanító volt valamikor... Hát nincs egy kis kollégiális érzés önben? Hát ez a bank nem a szegény tanítók segélyezésére való?

A bankigazgató (hidegen): Osend rongyos. Ne nyivákoljon a fülembé. Semmi köze hozzá, hogy mire alakult a bank. Bizonyosan nem arra, hogy a maga rongy papírjait leszámítolja. És ami engem illet, hát rólam példát vehet. Én nem lompoltam el a fizetésemet és nem adtam öt gyereknek életet. És nem is tanító voltam, hanem tanár. Még sérteget is. Kotródjon.

A tanító (sir): Bocsánat kegyelmes uram. Csak ötven korona... Csak negyven... Elég lesz harminc is... Huszonöt...

A bankigazgató (elővesz két koronát): Itt van rongyos. És most fogja be a száját. (Kézcsókra nyújtja a kezét.) Ne mondja, hogy a tanítók bankja nem felel meg a hivatásának.

Ürs.

TANÜGY.

Aradi tanítók az állami népiskoláért.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 11.

Ma tartotta ülését az „Aradvidéki Tanítóegyesület” aradi fiókbizottsága. Az ülés tárgyszorozatát többnyire azok a kérdések alkották, amelyeket az ország tanítószövetsége fog tárgyalni a Szövetség Budapesten tartandó közgyűlésén. Az ülésen igen nagy számban jelentek meg a tanítók, elnök Marinkovics Péter vált. Jelenvoltak Kovács Vince kultúratanácsnok és Kehrer Károly kir. s. tanfelügyelő is.

Aradváros tanítószövetsége mai ülésén egyhangulag az állami népoktatás mellett határozott, ezt tartja népoktatásunk nyomoruságos viszonyai orvoslására szükségesnek.

Az ülés első tárgya volt a tanügyi közigazgatás szakszerűsítése, melyet Nikitscher József adott elő. Figyelemre méltó érveket hozott fel a mai adminisztrálás helyett s javaslatában sürgeti az iskolaszékek és gondnokságok eltörlését, a járási tanfelügyelet megvalósítását, amelyekhez a gyűlés egyhangulag hozzájárult.

A Tanítók Országos Szövetsége egy tanítói takarékpénztár létesítésének eszméjét vetette fel. Felhívta az ország tanítószövetségét a részvények jegyzésére. Ma, mikor egy társadalmi osztály sem küzd úgy a mindennapi kenyér megszerzésének gondjaival oly nehézséggel, mint épen a tanítószövetség, ilyenkor bankrészvény jegyzésre felhívni, igazán humoros dolog. Lautner Mátyás ismertette nagy alaposággal az ügyet s javaslatára a gyűlés a részvény jegyzést, mint egy jobb jövő reményét — sokára elhalasztotta.

Igen érdekes s a tanítói érdeket mélyen érintő dolgot adott elő Harmat Ferenc tanító. A tanítóegyesületek reformjáról és a tanítói kamarák felállításáról szolt. Itt az előadó indokolásával a VI-ik egyetemes tanítógyűlés javaslatát fogadta el a tanítószövetség.

A tanítószövetség anyagi helyzetéről Kádár Jenő tanító foglalkozott. Hosszas fejtegetésben mutatott rá a tanító mostoha anyagi helyzetére és cáfolta azokat az érveket, amelyekkel a tanítószövetség tarthatatlan anyagi helyzetét indokolni szokták. Hangoztatta, hogy a népoktatás állami feladat s javaslatot terjesztett elő az állami és felekezeti tanítók fizetés rendezéséről.

A gyűlés tekintettel arra, hogy az előadó is hangoztatja a népoktatást mint állami feladatot, kimondta határozatilag a népoktatás államosításának szükségességét. A tanítószövetség mint állami tisztviselők a XI., X. és IX-ik fizetési osztályba osztassanak meg.

Végül a tisztújítást tartották meg Szöllősi István tanítóképző intézeti tanár elnöklete alatt s egyhangulag lelkesedéssel választották meg újra elnöké Marinkovics Pétert, jegyzőnek pedig Szarka Lászlót.

Polónyi Justhék ellen.

— Testvér-háboru a házban. —

(Saját tudósítók telefonjelentése.)

Budapest, május 11.

A függetlenségi pártban újból testvérháboru tört ki. Most Polónyi csapott föl gladiatortornak, hogy fölvegye a harcot a Justh-párttal, amiért azokra a szociálistákkal és a nemzetiségiekkel szövetkeztek. Ma intézte első kirohanását a vörösökkel paktáló Justh-tábor ellen. Ez a beszéd tette némileg élénké a Ház mai ülését, amely enélkül unalmas és száraz lett volna.

A hadakozásról az alábbi részletes tudósításban számolunk be:

Polónyi támad.

Polónyi Géza: A földművelésügyi vitar tárgyalása sora Ház engedelmevel rátér a választójog dolga, amelyet minden oldalról oly nagyfokú idegességgel kísérnek. Örül, hogy azokkal a vádakkal szemben, melyet e téren a Justh-pártot érték, a párt részéről egy helyesbítő akció indult meg. Ha a párt egyes tagjai által a Házban tett helyreigazító nyilatkozatokat a pártvezetőség is autorizálni fogja, teljesen meg fog ebben nyugodni. Emlékeztet Iványi Dániel tanításra, amely szerint „Magyarország” semmiféle más országhoz sem hasonlítható, s arra, hogy a függetlenségi párt tradíciója szerint a népjogok kiterjesztésében nem haladhat egy vonalban azokkal, akik a nemzet, a haza fogalmának ellenségei. Az utca szimpátiáját spontán lelkesedés alakjában nem hiba megnyerni, de ezt szerződéssel előre biztosítani nem lehet. (Taps és helyeslés a Kossuth- és néppárt soraiban.) Szívesen látja az utca támogatását, de nem szövetkezik vele.

Felkiáltások a Justh-párton: Mi sem szövetkezünk!

Polónyi Géza: Attól tart legjobban, hogy az a propaganda, amely a nemzet és a haza ellen tör, nyerni fog erkölcsi tekintélyben, ha a Justh-párt palladiuma alatt jelenik meg. Justh Gyulának nincsen szüksége Bokányiék erkölcsi erejére, de megfordítva Jásziéknak bizony szükségük van a Justh tiszta nevére és egyéniségének súlyára. (A Justh-párt tagjai közül többen kivonulnak a teremből.)

Baross János feljűk kiált: Ugy-e, ezt nem kellemes hallgatni?

Polónyi Géza: Utal arra, hogy már 1901-ben ugyanaz volt az álláspontja, mint most, de azóta még szigorubb lett.

Ismerteti a választójogi mozgalom újabb történetét, amely a progresszív szabadkőművespáholyokból indult meg 1900. után, de a szociálistákkal még ezek sem akartak szövetkezni, legfeljebb csak kontaktust akartak velük tartani. A Justh-párt és a szociálisták közt a szövetkezést most Jászi Oszkár közvetítette. Rektifikálja Sümeginek azt a tegnapi közbekiáltását, hogy ő a szociálistákkal a vezérő-bizottság nevében és megbízásából tárgyalta volna az Orient-szállóban. Nem megbízásból, hanem a maga jószántából bocsátkozott ebbe a tárgyalásba. A szociálisták üzenték, hogy tárgyalni akarnak, s

igy ment ő el a találkozásra. Egy negyed óra alatt azonban rájött, hogy a meg egyezés lehetetlen azon az uton, amelyet a szocialisták előterjesztettek. Ugyanakkor egy másik képviselő is tárgyalt a szocialistákkal.

Vázsonyi Vilmos közbeszól: Ki volt az a képviselő?

Polónyi Géza: Ugy látszik, jelentkezik is már. (Derűtség.)

Vázsonyi Vilmos: Ez októberben volt és nem decemberben.

Polónyi Géza: Mindegy az kérem, ez nem lényeges. Felolvassa a Népszava április 30-iki vezércikkét, amely tele van izgatással az állam, a nemzet és a vallás ellen. Kérde a Justh-pártot, van-e hát szövetkezés köztük és a szocialisták között, vagy nincsen. Utal a szocialistakongresszus határozatára, amely a szövetséget csak azon feltétellel köti meg, ha a Justh-párt a Házban obstrukcióval megakadályozza a véderőreformot.

Kun Béla közbeikt: Hát ön nem akadályozza meg?

Polónyi Géza: Én igen, de nem annak a célnak szolgálatában mint önök. Én sohasem szövetkeztem azokkal, akik istent, hazát, mindent megtagadnak.

Ismerteti ezután az aradi gyűlés lefolyását.

Felkiáltások balról: Ott a szocialisták nemzeti zászló alatt jelentek meg.

Polónyi Géza: Olvassák el kérem, mit irt erről pár nap múlva Kunfi Zsigmond. Az aradi gyűlésen megjelentek a budapesti szocialista-párt hivatalos küldöttei is. Idézeteket olvas fel Jászi Oszkárnak a gyűlésen elmondott beszédéből, melyben lépten-nyomon a szövetséget emlegette.

Bitner Zsigmond, Bakonyi Samu és Kun Béla közbeiktaltak: A választójog ellenségei is szövetkeztek.

Pető Sándor: Polónyi is résztvevett szocialista gyűlésen. Csodálatos, hogy aki így beszél, a választójog hívének meri vallani magát. Ez komédia.

Polónyi Géza: És amíg Jászi Aradon megáldotta Justhék és a szocialisták szövetségét, Batthyány Tivadar tegnap kijelentette a Házban, hogy nem jött létre szövetség. Én Batthyáynak adok hitelt. Hogy Jászi mit szól Batthyány kijelentéséhez, az az ő dolga, de mégis csodálatos, hogy Aradon jelen volt Justh és Batthyány, miért nem cáfolták meg ott nyomban a szövetséget. (A Justh-párt nagyrésze kimegy a teremből.)

Polónyi ezután befejezi beszédét. A Kossuth-párton élénk tapssal fogadják.

Kun Béla felkiált: Éljen az általános, egyenlő, titkos választójog.

Felkiáltások a Kossuth-párton: Éljen a haza.

Pető Sándor odakiált a Kossuth-pártiakhoz: Jobb lesz ha a latifundiumot éltetik.

Ezután az ülés véget ért.

Kinek a nevében tárgyalt Polónyi? — A szocialista vezér nyilatkozata.

A Ház tegnapi ülésén Huszár Károly (sóvári) a szocialista szövetséggel ugratta a függetlenségi Justh-pártot. Ugratás közben Polónyi Géza is nekilendült a hazafiságnak s nyilatkozott a szövetkezés ellen. Sümegi Vilmos nyomban leleplezte Polónyit és elmondotta, hogy az Orient-szálloda egyik szobájában Bokányi és Goldner szocialista vezérekkel tárgyalt.

Bokányi most Olaszországban van, Goldner Adolf dr. itthon van. Őt kérdezte meg egy hírlapíró a nevezetes találkozásról.

Goldner dr. kijelentette, hogy az Orientben lefolyt tanácskozás részleteiről nyilatkozni nem érzi magát ma felhatalmazottnak. Annyit azonban elmondhat, hogy ott a punctum saliens az általános, titkos választójog volt. Polónyi azt kérdezte, hogy ha a vezérő bizottság az általános, titkos választójogot programjába kötelezőleg fölveszi, a szociáldemokrata-párt a nemzeti küzdelem taborát támogatja-e? Erre a szociáldemokraták küldöttei nyomban fölvetették a sorrend kérdését, vagyis azt kívánták, hogy az általános, titkos választójog a legelső sorban megvalósítandó programpontra legyen. Ehhez, de esakis ehhez a sorrendi kérdéshez Polónyi — egyelőre — nem járult hozzá és ezen hiúsult meg a megegyezés.

— És volt Polónyinak megbízatása a vezérő-bizottságtól?

— Ezt mi akkor még nem is kérdeztük, — felelte Goldner dr. — és ezt Polónyi sem érintette. A tanácskozáson szereplők annyira ismertek voltak úgy személyileg, mint pártbeli álláspontjuk tekintetében, hogy megbízás vagy megbízólevél szóba sem került.

— De Polónyi nem is említette, hogy őt a vezérő-bizottság küldte ki?

— Hát kérem, — szolt most mosolyogva Goldner dr., — csak egy tréfás mellék-epizódban esett erről olyan szó, amelyből valami megbízásfélést sejteni lehet. Amikor az Orientbeli szoba kifizetésére került a sor. Én akartam kifizetni, de Polónyi előékenykedett, hogy ő fizeti ki, neki több a pénze. De én a pártkasszából fizetem ám ki! — mondtam én. Én pedig a vezérőbizottság kasszájából — vágott vissza ő. — Nos, hát itt volt csak szó a vezérőbizottságról — a fizetségnél: az általános, titkos választói jog ígéretésénél hagytuk beszélni Polónyit és a vezérőbizottság megbízását csak akkor kerestük volna, ha eljutottunk volna odáig, hogy ezekért az ígéretekért is ki vállal fizetői kötelezettséget. De eddig nem jutottunk el — a sorrendi kérdés miatt.

A Justh-párthoz közelálló egyik esti lap a következőket írja ez ügyben: Élénken beszélték meg Polónyinak azt a kijelentését, hogy ő annak idején 1905-ben a vezérő-bizottság nevében és megbízásából tárgyalt a szociáldemokratákkal. Ez egyszerű Polónyiáda, vagyis fülletés. A dolog egyszerűen úgy áll, hogy 1905-ben a polgárság nagy fátylasmenetet akart rendezni. Ekkor a szociáldemokraták nagy elmentüntetést akartak rendezni tüntető felvonulás formájában. Kossuth és Bánffy akkor a végrehajtó bizottság megbízásából megkísérelte, hogy valahogy kiegyenlítő megállapodásra juthasson a szociáldemokratákkal. De ez sem báró Bánffy Dezsőnek, sem Polónyinak nem sikerült. Ekkor Polónyi a maga szándékából a vezérő bizottság tudta és beleegyezése nélkül találkozott egy kávéházban Bokányival és Goldnerrel. Teljesen mint magánember tárgyalt velük. Nem sikerült neki sem a szociáldemokratákat a szándékuktól eltéríteni. Az a kijelentés tehát, hogy a vezérő bizottság megbízásából tárgyalt a szocialistákkal, oly állítás, melyet a faktumok cáfolnak meg.

Polónyi a néppárti vezér.

Budapestről jelentik: A vasárnapi nagygyűlésre, melyet a Katholikus Népszövetség rendez a Vigadó dísztermében, erős agitáció folyik. Nyolcvanezer meghívót bocsátottak ki. A budapesti népgyűlést száz vidéki gyűlés fogja követni. A nagygyűlés legérdekesebb szónoka kétségkívül Polónyi Géza lesz, aki most már egészen odavetette magát a néppárt karjaiba.

— Ez az első eset, — mondta egy újságírónak — hogy felekezetem egy gyűlésen előadóként szerepelek. De olyan veszedelmesek az állapotok, hogy nekem is fel kell kötnöm a rozsdás fringiómat!

Polónyi a budapesti papválasztásokról beszélt vasárnap.

— Lehetetlen dolog, — mondta — hogy a budapesti plébánosok felett Ehrlich G. Gusztáv és Szalay Mihály határozzanak. A főváros kegyuri joga nem jelenti azt, hogy zsidók választaszanak a katolikusoknak papokat.

— Hát megint a zsidó-kérdés? — kérdezte az újságíró.

— Dehogy: ezt csak mellékesen érintem. A zsidókérdésről tudományos alapon bőven a kultuszárca költségvetésénél fogok beszélni a jövő héten. Akkor elmondom mindazt, ami a szívemen fekszik.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A perdita gyilkosa.

— Fekete Vilmos az esküdtek előtt. —

Távirati tudósítás.

Budapest, május 11.

Holnap reggel kilenc órakor kezd meg a budapesti büntetőtörvényszék esküdtbirósága Mikovich Lajos dr. elnöke mellett a rablógyilkos Fekete Vilmos gyógyszerészességét bűnügyének tárgyalását. Óriási érdeklődés fogadja ezt a tárgyalást, amelyen egy nem nagyméretű, de annál izgatottabb és megrendítőbb bünper minden sötét titka világosodik meg a nyilvánosság előtt. Évek óta nem foglalkoztatta az esküdteket szomorubbán szenzációs bűneset. Csak át kell lapozni a vádirat rideg oldalait és a szürke és nyers hivatalos adatokból is egy lombrozói és krafftbingi perspektíva alakul ki. A kalandortermészet és féktelen szexuális vágy dobálta ezt a ma még csak huszonhat éves embert gyermekkor óta a bűn egyik fertőjéből a másikba, amíg eljutott a hotelnek abba a kis szobájába, ahol orgiát ült a benne fölgyülemlett temérdek idegrocsonló, agytépő, beteg szenvedély.

Riasztó bűne még élénk emlékezetben van. Fekete Vilmos elvitte az Adria-szállóba Klein Rózát, ott aztán álmából fölébresztve, sörben oiankálit adott be neki, ezzel megölte és a haldokló leányt kirabolta. Elvette ékszerait, a pénzét, a drágaságokat zálogba csapta és abból kifizette több piszkos adósságát. Huszonnégy óra alatt elfogta a rendőrség a rablógyilkost és most Aczél királyi ügyész Klein Róza ellen elkövetett gyilkosság és rablás büntette, valamint egy másik kéjű, Vincze Irma sérelmére elkövetett lopás büntette miatt kéri Fekete Vilmos szigorú megbüntetését.

A védelem ez ellen a vádirat ellen kifogásokat emel, amelyeket a vádtanácsnak lesz alkalma tárgyalni. Ilyenformán nem lehetetlen, hogy a holnapi főtárgyalást elhalasztják és előbb a vádtanácsi tárgyalást tartják meg. Még ezt megelőzőleg egészen új és érdekesen izgató momentumokkal kell foglalkozni a vizsgálatnak. Lengyel Zoltán dr., Fekete Vilmos védője beható tanulmány tárgyává tette a bűnös ember előéletét és nagyon érdekes adatokkal gazdagítja a periratot. Mennyire terjedhet Fekete Vilmos felelőssége és voltak-e és lehettek-e a bűneselekmény eldöntése idejében öntudatos elhatározásai: erre a két nagy és fontos kérdésre kell felelni a vizsgálatnak, mielőtt bírái elé állítja a megtévedt embert.

Az adatok egész seregét bocsátja a védő újabbán a vizsgálat rendelkezésére. Kiderül, hogy Fekete tudott becsületes, törekvő, mun-

Késztől is élni, és a normális észbeli működést kizáró tevékenység követését. Diákévei alatt is a legzsiláltabb idegeket élte. Gyógyyszerészygyakornoki pályája zűhelt, zavaros és beszámíthatatlan cselekedések sorozata. Egyetemi ével hasonlóan. Erről barátai és ismerősei tehetnek bő tanúságot, valamint apja, Fekete Lajos, zilahi lakos és testvérbátyja, a hasonlónevű gyógyszerész. Ha a vizsgálat ezeket az új és megrendítő adatokat összegyűjti, amiben nem lehet kétség, új perspektíva nyílik meg az igazságtevők számára.

A Royal-szálló titokzatos „hölgye.”

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Budapest, május 11.

Mai lapunkban beszámoltunk arról a titokzatos kalandról, amelynek hőse egy debreceni szőke. Újra, Regnier Viktor, aki a budapesti Royal-szállóban női ruhában szállott meg.

Erről a vigjátékba illő történetről a következő újabb részleteket jelentik Budapestről:

A Royalban, mióta fennáll, nem láttak olyan angol misset, mint, amilyen tegnap szállt a szállodába. A miss daliás gazdálkodó léptekkel mérte át a hallt és legmélyebb basshangon beszélt a pincérekkel. Sűrű fátyola alól hatalmas sas-orr mosolygott a férfiakra. A szálló személyzete nem hagyta magát megvesztegetni a külsőségektől. Telefonáltak a rendőrségnek, két detektív diszkrétan belépett a miss szobájába és egy rövid negyed óra múlva a miss is volt leplezve. A szó szoros értelmében. Szép szőke haját, keblét és csipőit két kezében tartva, hosszú alsónadrágban állt a detektívek előtt. S újját szájában tartva, pironkodva megmondotta, miért használta az álöltözetet. Diszkrét volt.

— Egy nővel akartam itt találkozni — szögezte.

— De, a hölgy nevét nem mondotta meg. A magyarázat meg kellett mondani Regnier Viktor, a debreceni gazdasági akadémiá növendéke. Ez és egyebek azonban a rendőrségnek daráltak ki a szeméből.

Regnier, a szép romantikus, amint a rendőrségén elvált, úgy Braun, a G. utcai Garay utca 12. számú lakosának levetett fel a szobát. A tisztelőre méltó hölgynek ott a Garay-utca 12. szám alatt ugyan szállt meg, azaz, hogy nincs szállodája. Nagy meglepetéssel, többet mond az ottban, az a hirdetés: Elegánsan bútorozott szobák kiadó. Garay-utca 12. III. sz. Braun, a híres falkezes, a szobában a szőke nővel.

— Egyszerű falkezes — végezte Braun és tudatosodott Regnier Viktor után.

— Regnier Viktor nem volt otthon. A papája, aki francia nyelvtanest, felpakolt és rántán a szobaszámlát kifizette, elvitte a női ruhát.

— Mielőtt elutazott volna, a vasútnál egy újságírónak így mondotta el a mulattató esetet.

— De egy passzió, uram! Egy különös passzió! Nekem támadnak ilyen feltűnő és érdekes ötleteim. Hát úgy történt a dolog, hogy én tegnapelőtt szabadságot kértem és feljöttem Budapestre. Beszálltam Braunéhoz, aki régi ismerősem.

— Mulatni? Mulatni? — kérdezte a hölgy.

— Nem, most másban járok.

— Kérdeztem tőle, nem volna-e valamilyen női ruhája? Van. Neki mindene van. Kaptam tőle egy angol női köpenyt, blizt, selyemalsót, fekete szoknyát, két törülközőt, két kebléket, párkát negyven koronáért már előzőleg vettem.

— Hová? Hová? — kérdezte tőlem. — Én csak ezt feleltem:

— Passzió, uri passzió. Galáns kaland. Passzió. Tetszik tudni, ez nekem szavamjárásom. Mi-

kör így minden rendben volt, a cselédet hoztatam egy gammárlást és sarga kofferemmel a Royalba hajlattam. Nagyon csodálkozom, hogy észrevettek. Egyre azonban büszke vagyok a hölgy nevét, akivel találkoznom kellett. Nem tudták meg tőlem...
— Így szót a debreceni romantikus és elutazott Debrecenbe a talajjavítást tanulmányozni. A feltéve őzött titkát: a hölgy nevét mégis sikerült megtudni a detektíveknek. És most jön a legregényesebb dolog. A hölgy, akiért a regényes Regnier ilyen feladatokra vállalkozott, nem szállt meg a szállóban... Hát ez baj.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Péntek: Az Arckép, vigjáték. Góthné Kortész Ella és Góth Sándor vendégfeltevével. (B. bérlet.)
Szombat: Ijen a királyt ezt mezelezi. Nemere a Káromkodik, párjelenet.
Vasárnap: Délután: Babuska, daljáték.

* Az arckép. (Játék 3 felvonásban. Irta Földes Imre. Bemutató előadás.) Góthék kedvéért elővették, betanulták és színre hozták Földes Imrének legjelentéktelebb darabját. Az arcképet, melyről maga a szerző írta meg valahol, hogy csak azért írta meg, hogy megmutassa, hogy így is tud írni. Játék, móka, elmélkedés; semmi több Földes Imrének ez a darabja. Nem igényes, de nem is lehetne az, még ha ennek szánta volna is a szerző, móka, amin elnevetgélünk, aztán egy-kettőre elfelejtjük. Nem zavar sok vizet Földes darabja, éppen csak arra jó, hogy Góthék fényes művészetének új megnyilatkozásait lássuk, mesteri produkciójuk őszinte elragadtatást váltott ki a közönségből és az ő fényes művészetük a külső pillanatnyi sikert itt is megszerezte Földes darabjának, amelyet nélkülök felesleges fáradság lett volna elővenni. A vendégművészek kivül élvezetes szép alakítást produkáltak Várnay és Keszler. A közönség szívesen fogadta a bemutatót és nagyon jól mulattak az előadásban. (H. G.)

* A karszemélyzet jutalomjátéka. Óriási érdeklődés nyilvánul meg az aradi társulat derek karszemélyzetének jutalomjátéka iránt, mely szerdán, a hó 17-én fog lezajlani a szezon utolsó előadásaként a téli színházban. A színház közönsége nemcsak a közönség hálája gyanánt érdemlik meg, hogy a „Cigányszerelm” előadásán, melyet jutalomjátékkul választottak a kardalások, tömeges megjelenésével tartsanak mellettük az aradi publikum, hanem olyan érdekes szenzációról gondoskodott a vezetőség, mely még azok számára is változatosossá teszi a „Cigányszerelm” utolsó előadását, akik gyakran megnézték a kiváló operettet. A férfi-főszerepet ez alkalommal Mihályi Ernő, a nagyváradi színtársulat országos hírt tenoristája fogja játszani és ő maga játsza hegedűn a szerepében előírt hegedűszólót is. A zenekíséretet a szegedi 46-ik gyalogezred hírneves zenekara fogja szolgáltatni ezuttal is Csányi Mátyás karmester vezénylete alatt, kit erre az alkalomra címzetes katonai-karmesterre nevezett ki a 46-ik gyalogezred parancsnoka. A jutalomjáték-előadás kivételesen este nyolc órakor kezdődik, mivel a próbák a vendégekkel a késő délutáni órákban érnek véget. Remélhetőleg Arad egész társadalma jelen lesz a polgármester védnöksége alatt álló estélyen.

* Az arckép — másodszer. Földes Imre hatásos színműve, Az arckép, amelyet ma este mutattak be az aradi színházban, holnap kerül színre másodszer. A főszereket G. Kortész Ella és Góth Sándor játsszák.

* Éljen a király! A Góth-pár utolsó fellépte. Az éljen a király! című pompás francia bohózatban lesz. A darabot Veber és Hennequin, a legelmesebb francia bohózatírók írták s maga Góth Sándor fordította ötletesen. A vendégművészek kivül a társulat legjobb erői lépnek fel a darabban. Ugyanevvel a darabban kerül színre egy szellemes egyfelvonásos darab, amelynek címe Nemere káromkodik s amelyet francia nyelvből Góth Sándor írt át. A két főszerepet a Góth-pár játssza.

* Matiné a nyári színpadon. Az Országos Magyar Iskola Egyesület által rendezendő finn matiné műsorát most állította véglegesen össze az elnökség, melynek minden egyes száma a velünk rokon finn nép művészetéről, kitűnő zenészetéről, dalművészetéről, földrajzi helyzettől szól. Az érdekesnek ígérgező matiné műsora a következő: 1. Nyitány. Előadja: Gyurkovits András zenekara. 2. A finn nép költészet. Irta: Záray Jenő. Elmondja: Várnay Jenő az Aradi Nemzeti Színház tagja. 3. Finn népdalok. Énekl: az aradi áll. tanítóképző intézet daloskőre, Vezeti: Zoltai Mátyás tanár. 4. Az Ezertó országa. (Irodalmi felolvasás Finnország szép tájairól, városairól, 60 álló és 2 mozgófényképpel.) Tartja: Ispánovits Sándor budapesti tanár, a Finn Földrajztársaság tagja. 5. Finn műdalok. Énekl: Wlassák Vima, az Aradi Nemzeti Színház művésznője, zongorán kíséri Tilger Árpád színházi karnagy. 6. Mozgófényképek az éjszakai országokról. 7. Induló. Előadja: Gyurkovits András zenekara. A matiné délutáni helyrak mellett, rendezik s erre már péntek délutántól fogva kaphatók jegyek Gonda László színházi pénztárosnál. A tiszta bevétel felerészben az Iskolaegyesület, részben pedig a Csiky Gergely és Fábian László szoboralapot illeti meg. Az aradi középiskolák tanulói, ha testületileg vesznek részt, úgy 60 fillér belépő díj mellett nézhetik meg az előadást.

* A világ legokosabb kutyája a Nyári Színházban. Bobyról, az artista zseniről, nagyon sok bájos epizódot írtak már a lapok. Megállapították, hogy Boby a világ legokosabb kutyája s hogy zseniáltságában nagyon sok embert is felülmúl. Az igaz, hogy Boby ezeket az elismerő kritikákat ki is érdemelte fáradságos tanulásal. Gazdája, Paul Mack három esztendőn keresztül idomította Boby, míg aztán a legnagyobb készséggel ment a közönség elé s bemutatta igazán kedves és csodálatra méltó produkciót. Boby amellet, hogy nagy művész a humorhoz is ért. Mulatságai közben gazdájával együtt nagyon gyakran könnyekig kacagató jeleneteket rögtönöznek.

* Két cowboy uniformisban. (Uj műsor az Apollóban.) Ez a címe annak a nagyhatású amerikai drámiának, amelyet a pénteki új műsoron mutat be az Apolló-színház. Az amerikai népelet tragédiáiból visz színes epizódokat a kép a néző elé s határozottan felkelti a legérdekesebb emberben is az érdeklődést. A kép érdekességét és értékét emeli az is, hogy a film színezve van. A nagyszabású dráma, kivül még egy egész sereg elsőrangú mozgóképet mutat be új műsoron az Apolló. „A megszakított sürgöny” megkapó életkép, amely eredetiségénél s tárgyának ötletes beállításáért különösen nagy figyelmet érdemel. Van a műsornak egy igazi bájos s mindenkit érdeklő képe, amely a tavasz csodás bűbáját mutatja be a virágkertekben; az illatozó, a sok szép tarka-barka virág köré viszi a kép a nézőt. A kedvenc című kép klasszikus bohózat, amely szípkázó ötletességgel van felépítve. Egyszóval az új műsor a legkényesebb igényeket is kielégíti.

* Uránia. Sehol az ország egyetlen színházában sem tapasztalhatjuk azt az agilitást, azt a mindenre kiterjedő gondosságot, mint amely-

Syél a mi Uránánk igyekszik a közönség kulturális és szórakozási igényeit kielégíteni. Pénteken például két különböző természetű előadás szerepelt műsorain. Hattól este fél kilencig új művészi összeállítású mozgófénykép-műsor, majd este fél kilenckor Zaráy tanár geográfiai darabja kerül előadásra. A mozgófénykép műsor Pathé legújabb tartalma zsurnálját is hozza, mely az elasz jubilaris ünnepekből is mutat be néhány szép epizódot. Aktuális izű kép a francia csapatoknak Marokkóba való elszállítására. Tudvalevőleg most együttes operáció folyik francia és spanyol csapatokkal Marokkó belső rendje érdekében. Két ritka mulatságos bohózat is szórakoztatja majd a közönséget. A természet utáni felvételek sorozatából most magyar vidékek kerülnek színre: A Tatra, a Balaton, az Alduna és Pöstyén-fürdő. Az Uránia új műsorait a közönség különös érdeklődésébe ajánljuk. 175

A király Gödöllőn.

(Egy nap a magyar Schönbrunnban.)

Távirati tudósítás. Gödöllő, máj. 11.

Gödöllőn alaposan meglátászik a király jelenléte. Gödöllőt rendbehozták, kicsinosították. A község és az egész környéke meg van szállva csendőrökkel, burgasandárokkal és budapesti detektívekkel. Gödöllő így kicsinosítva valóban nagyon szép és fejedelmi üdülőhely. Az egyemeletes, világossárga, finom izléssel épített kastély, amely a közepén uralkodik az egész területen, amerre a szem ellát, igazán gyönyörű, bár bosszantó, hogy a magyar király magyar Schönbrunnjában, Gödöllőn sehol se látható egy árnyék a magyar színekből, vagy egy tenyer magyar simer. Annál gögösebben pöffeszkedik a kastély homlokzatán a kétfejű sas. Ettől eltérítve, a hely, ahol a király magyarországi sejour-ját tölti, megkapóan szép. A kastély, egy óriási park közepén áll. Az első park szigorúan el van zárva mindenki elől, a kastély parkján átvezető uton és a felső parkban szabad a közlekedés. A kastély kapuiból egy-egy csendőr áll diszben, oldalfegyver nélkül, nagy szolgálati revolverrel. A kerítés mentén pedig detektívek portyáznak és több csendőr áll ott, mint ahány napot a felség Magyarországon tölt.

Nézzük csak, milyen az udvari élet a magyar Schönbrunnban.

A király egészsége.

Vasárnap kezdtek beszélni róla, hétfőn este pedig már a mesterséges hírek terjedésének gyorsított sebességével ment híre Budapesten, hogy a király rosszul van. Előbb a betegségének súlyosbodásáról beszéltek, aztán arról, hogy új betegség támadta meg agg szervezete. Nem igaz. Egy újságírónak Gödöllőn alkalma volt ma beszélni egy udvari személyiséggel, akinek állása és pozíciója éppen olyan hogy pozitív tudomásának kell lennie a felség állapotáról.

Őfelsége — mondotta az illető — teljesen egészséges, állapota egyáltalában nem ad okot semmiféle aggodalomra, még csak túlzott óvatosságra sem. Közel egyhónapos náthája s könnyű katarrhusa is elmúlt és szemlátomást konstatáljuk, hogy a gödöllői tartózkodás, a nagy csend, az üde, tiszta levegő használ a kedélyének. Igen jókedvű, friss és nagyon jól érzi magát. Az óvatosság és elővigyázatosság természetes és ha egy-egy séta elmarad, vagy nem jár annyit ki, mint azelőtt, onnan van, hogy ez a májusi idő igen változó és nem akarják kitenni a felséget újabb meghülésnek.

A király szóval egészen jól érzi magát. Felmerült a másik kérdés: honnan támadhatott a rossz hír tegnapelőtt a király állapotáról?

Fogalmunk sincs — volt a válasz — hogyan keletkezhetett ez a rossz hír. Legvalószínűbb magyarázat ez: őfelsége tegnapelőtt este heves főfájásról panaszkodott, hivatta már a késői órákban Kerzl doktort, aki egy port és jeges borogatást rendelt a felségnek. Lehet, hogy ebből keletkezett a rossz hír.

Őfelsége egészen egészséges. Nincs más baja — mondotta egy udvari ember — csak egy: nyolevanegy esztendőse...

Séta a parkban.

A gödöllői kastély felső parkjában tegnap délután három órától négyig sétált a király. Pont három volt, amikor a felség a kastély jobboldali kapujánál lejtött a lépcsőköni. Egészen egyedül volt. A kapuknál az őrség meg volt kettőztetve, a burgasandárok a parkban álltak őrt, a kerítése sül pedig, ameddig a szem ellát, csendőrök posztoltak. A parknak az a része, — erősen hasonlatos a schönbrunni kamara sétányhoz, — ahol a király sétálni szokott, a kastély jobboldalán van és lenyulik Valkó felé. A külvilággal, illetve azzal a helylyel, ahonnan a király meglátható, a parkot keresztbemetsző úttal mindössze egy tíz-tizenöt méter széles uton érintkezik, itt is magas és sűrűn összenőtt élősvény fedi el a kilátást. Ezen az exponált helyen budapesti detektívek teljesítenek szolgálatot Szentkeresztby detektív vezetésével. A detektíveknek kétszeresen nehéz a munkájuk. Egész nap a vonatokat figyelik, az érkezőket, az elutazókat, amikor pedig a király sétál, mindig a nyomában vannak, de vigyázniok kell, hogy a felség meg ne lássa őket. Az uralkodó egyáltalában nem szereti a detektíveket. A király, amikor a sétára lejtött csukaszürke katonai felöltőben volt, a fején tisztisapka volt, ha szabad megemlítené, egy kicsit kopott és puha, látszik, hogy házi használatra való. Kék katonanadrág látszott ki a hosszú felöltő alól és a vékony lakkból való cipőkön a királynak rendkívül finom, keskeny és hosszú és mégis kis lába van, két, úgynevezett sarkantyú-gomb tartotta fel a nadrágot.

A király nagyon jó színdobozban van. Sárgásan-vörös az arca, egészen világos-sárga a szakállá és a bajusza és meztelen nyaka hátul a kalap alatt kékesen-vörös. Szelíden mosolygó, szép, kék szemű frissen és egészségesen tekintettek körül és inkább teljes jólérzés és testi és lelki megnyugodtság sugárzott belőlük, mintsem valami betegség homályos fénye. A király Paar gróffal és Kerzl doktorral jött le a lépcsőn és derűlten beszélgetett velük. Aztán elvált tőlük és egészen egyedül sétált. Kis-görfefejű, vékony bot volt a kezében, de nem támaszkodott rá, hanem a kavicsokat piszkálta vele, vagy a bokrokat csapkodta, néha pedig legényesen a jobblábjához verdeste. Egy ideig folytón a felső parkban sétált, ahonnan látni lehetett és ő látott embereket. Kedves látvány volt, amint meg-megállt, el-elnezegette a fákat, mint ismerőseit élvezve őket. Mulatságos volt, amint a detektívek bujkáltak előle. Egyszer megbotlott egy kavicsban, megfordult, lehajolt, a botjával messze ellökte a kavicsot és jól megnézte a helyét, amelyen megakadt. Aztán egyszerre hátrament a sűrűbe és a nyólván egyéves öreg katona alakja, amely imponáló volna és tiszteletgerjesztő, ha nem is volna két ország uralkodója, eltűnt a sűrű fenyők között...

Szokatlan incidens.

Gödöllőről az a hír járta be tegnap a lapokat, hogy az udvari parkban szokatlan incidens történt tegnapelőtt. A király a kastély elsőemeleti ablakából nézegetett le, amikor meglátta, hogy egy eselédleány elájult a parkban és a hír szerint ő intézkedett volna, hogy a leányt kezelés alá vegyék. Nem így történt. Ellenben: egy Máriaassy nevű földbirtokosnál szolgált egy Fleissig Blanka nevű eselédleány, aki epileptikus. Gazdája beküldte a kórházba, de ott nem vették fel. Visszafelé tértében a kastély parkjában ment át, ott kitört rajta az

epilepsziás roham. A eselédleány észrevette és a kapu felé menekült. Kerzl dr. észrevette és megvizsgálta, aztán elmesélte a királynak az esetet, aki érdeklődött a részletek után. Ennyi az egész történet.

A király életmódja.

Az uralkodó gödöllői életmódja éppen annyira rendezett és szabályos, mint a bécsi, ischli vagy schönbrunni. Naponta reggel öt órakor kel fel, rögtön dolgozószobájába megy, ahol hét óráig államügyekkel foglalkozik. Hét órákor reggelizik és első étkezése tea, vagy kávé. Ha az idő kedvező, ilyenkor kísétal a király. Szerdán és ma ez a séta a széles időjárásra való tekintettel elmaradt. Ebédig ismét dolgozik az uralkodó, tizenkettőkor fogyasztja el egyszerű és rövid ebédjét, amelyhez egy pohár sört iszik. Ebéd után ismét sétál, vagy kikocsizik Valkó felé. Hét órákor vacsorázik, amely után még egy másfélóra hosszúra elbeszélget embereivel, aztán kilenc órákor nyugalomra tér. Az ebédhez és vacsorához szükséges összes étel-anyagot Bécsből hozzák naponta Bruckon át a keleti pályaudvarra és onnan viszik Gödöllőre. Érdekes az a közismert tény, hogy az ivóvíz nagy fonott kosáiban levő üvegekben szintén Bécsből hozzák naponta az uralkodónak.

A trónörökös Gödöllőn.

Tegnap és ma egész nap telefon-munkások dolgoztak a kastélyban. Tegnapelőtt elromlott a király személyes használatra szánt mellékállomása, előbb ezt javították ki, aztán pedig sürgősen egy új mellékállomást szereltek fel. Megindult a találgatás, hogy kinek Udvari körtől kiszivárgott, hírek szerint egészen bizonyosan Ferenc Ferdinánd trónörökös fog megérkezni néhány napi tartózkodásra Gödöllőre és az ő számára szereltek fel a telefont. Vadászok ezúttal nem lesznek Gödöllőn, legalább a király nem vesz részt rajtuk. József főherceg, Augustus főhercegné, Lipót bajor herceg ma a király látogatására Gödöllőre érkeztek. Az uralkodó az eddigi dispoziciók szerint május 24-ig marad Budapesten. Május 25-ikén Wallseeba utazik. De visszajön Gödöllőre. Azt mondják, hogy nagyon jól érzi magát itt és ezt mondotta környezetének: **Oszszel feltétlenül visszajövök Gödöllőre.**

Elmaradt a séta.

Őfelsége az elmúlt éjjel jól aludt és ma reggel a szokott időben kel fel. Dacára annak, hogy őfelsége igen jól érzi magát és pompás színdobozban van, Kerzl dr. udvari orvos kívánságára ma reggel, tekintettel a hűvös, borús időre, nem sétált ki, hanem rövid ideig a kastély terraszáról élvezte a reggeli levegőt. Később megreggelizett, aztán visszavonult a dolgozószobájába.

A király vendégei.

Gödöllőről jelentik Lipót bajor herceg, József főherceg és Augustus főhercegné ma délután fél két órákor Budapestről Gödöllőre érkeztek. A király a vendégek tiszteletére két órákor családi ebédet adott, amelyen a főhercegi vendégek kísérete is résztvett. Háromnegyed négy órákor a vendégek visszautaztak Budapestre. A király azután négyes fogaton sétakocsizást tett, amely ötnegyed óráig tartott és láthatólag jól tett a királynak.

Azokat a híreket, mintha Budapesten vagy Gödöllőn előkészületeket tennének a trónörökös fogadására, ma félhivatalosan megcáfolták.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A Kossuth Asztaltársaság május hó 14 én hétfőn este 8 órákor tartja első felolvasó estélyét a Magyar Király vendéglőben az 1848. és 1867-iki törvények értelmezéséről. Az ismeretterjesztő előadásra, amelyet Vadász Armand dr. tart, az asztaltársaság ezuton hívja meg tagjait és az érdeklődő közönséget.

Fölemelik a képviselők fizetését.

(276 képviselő tömörülése.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapest, május 11.

A képviselői fizetések javításáról rövid idő óta elhallgatott a hír. Megszűnt talán az akció?

— Dehogyan mondta egy hírlapíró kérdésére Muzsa Gyula képviselő, aki megindította és folyton élesztgette a mozgalmat. A leányzó nem halt meg, de nem is alszik. Sőt...!

— Hát csakugyan előállnak ezzel az indítvánnyal?

Válasz helyett kivett a zsebéből egy teleirt ívet:

— Nézze csak — mondta. — Eddig kétszázhetvenhat képviselő kötelezte magát az aláírásával arra, hogy csatlakozik a mozgalomhoz. Ez csak abszolút többség. És minden párt egyformán van képviselve. Ma a Károlyi grófok kérték az ívet, épen szociális okokból, ők sem akarják kivonni magukat. Pedig talán nekik szükségük sincs arra a fizetésjavításra. A Justh-pártból van a legkevesebb aláírásunk, összesen kilenc. Viszont a demokrata-párt tagjainak ötven százaléka csatlakozott hozzánk. Pető Sándor aláírta az ívet.

— Mikor lépnek elő az indítvánnyal?

— Legközelebb. Egyelőre a gazdasági bizottságban a képviselőházi alkalmazottak fizetését akarjuk javíttatni. Azután jön a mi dolgunk sorra.

— Nem félnek a népszerűtlenségtől?

— Nem értem, — felelte Muzsa — hogy miért lenne ez a kérvény népszerűtlen. Mindenkinek javították a fizetését, aki Magyarországon az államot szolgálja, csak a képviselői illetmények maradtak husz éve változatlanul. Mindenki a képviselőháztól várja, hogy jobb helyzetet biztosítson neki. Nem méltányos, ha most mondjuk: do, ut des? Háromezer forintból nem élhet meg Budapesten család, melynek társadalmi kötelezettségei is vannak. Csudálom, hogy ezt az igazságot megmagyarázni is kell!

Muzsa Gyulának a folyosón nagy hallgatósága volt s a képviselők helyeselték neki. Más kérdés, hogy az ország helyeselni fogja-e ezt a nagyon önző önségítő akciót. Majd elválnak az új választásokon.

SPORT.

+ Az aradi turista egyesület május hó 14-én vasárnap kirándulást rendez a jernovai vadász-lakhoz. Találkozás a hegyaljai motorvasut állomáson (Radnai-ut) és indulás reggel 4 óra 35 perckor. Érkezés Radnára 6 óra 25 perckor. Gyalogolás 7 óra oda és vissza. Radnáról indulás este 7 órakor és érkezés Aradra 8 óra 51 perckor. Elelmet mindenki magával hozzon, uti költség oda és vissza 1 kor. 10 fillér. Kirándulás vezető: Hoffmann János és Bruckmann Gyula. A kiránduláson vendégeket is szívesen látnak.

+ Vasárnapi football-délután. Az elmaradt MAK-AAK mérkőzésért óhajtt kárpótlást nyújtani Aradváros közönségének az Aradi Athletikai Klub azzal, hogy Budapest egyik legerősebb csapatát a *Törekvés Sportegylet* első csapatát kötötte le vasárnap délutánra. A Törekvés aradi szereplésére különösen felhívjuk városunk közönségének figyelmét, mert egy oly csapatot fog e napon az aradiakkal szemben látni, amelynek minden tagja a hét minden napját nehéz fizikai munkában tölti el. Egyszerűen mondva, a csapat tagjai mind munkás emberek, munkásai a magyar királyi

államvasutak észéki főmühelyének. A Törekvés sportegylet volt az első Magyarországon, mely a sportot a munkásság körében megkedveltette, meghonosította s rábírja tagjait arra, hogy a kocsák büzös levegője helyett szabad idejüket a test fejlesztése és edzése érdekében a szabad levegőn üzendő sportolással töltsék el. A mérkőzés 4 órakor kezdődik.

HIREK.

— Aktiv tábornok a közlekedésügyi tárca élén? Budapestről jelentik: Politikai körökben azt beszéltek és egy esti lap megírta, hogy a kereskedelmi minisztérium kettéosztása a király egyenes kivánságára történik és a király azt akarja, hogy a közlekedésügyi minisztérium vezetésével egy aktiv tábornokot bizzanak meg. Az a hír is elterjedt, hogy Tisza István grófnak a király kivánságára ajánlották fel a kereskedelmi tárca, de Tiszának erről nem volt tudomása, mikor visszautasította. Félhivatalosan jelentik, hogy e hírek nem felelnek meg a valóságnak.

— A halál vonata? Párisból jelentik: Chvosztek egyetemi orvostanár ma Bécsből Párisba érkezett. Megvizsgálta Mahlert és állapotát aggasztónak találta. Az orvosi vizsgálatnál kiderült, hogy a betegnek nemcsak szíve, hanem tüdeje is infekciózus. Mahler ma azt a kivánságát fejezte ki, hogy azonnal szállítsák Bécsbe s e mellett a kivánsága mellett orvosi ellenzése dacára is határozottan megmaradt. Erre a beteget ma délután a keleti ekszpressz egyik szalonjában helyezték el és most utban van Bécs felé. Nincs kizárva, hogy utközben beáll a katasztrófa.

— Nem adnak alkotmányt. Berlinből jelentik: A német országgyűlés elszászlotaringiai-bizottsága ma a legnagyobb meglepetésére tizenhárom szavazattal tizenkettő ellenében elvetette a kormány által beterjesztett Elszász-Lotharingiára vonatkozó alkotmánytervezetet.

— Alapítvány Székely Salamon nevére. Ötven küzdelmes esztendő telt el a tanári pályán Székely Salamon, az aradi főreáliskola tanára. A félszázados derék munka után és bámulatos szellemi frissességben, méltó büszkeséggel tekinthet ama ünnepek elé, melyben szerető tanítványainak, őszinte tisztelőinek beláthatatlan sokasága akarja őt részesíteni. Székesfehérvárott kezdte meg az ifjusági nevelés szép, de legtöbbször hálátlan munkáját. A székesfehérvári főreáliskolából kikerült tanítványai a szeretett egykori tanár nevére alapítványt létesítenek. Hasonló akciót indított meg az aradi tanárszövetség is és ezúton szőllítja fel Székely Salamon tisztelőit, volt növendégeit, hogy a nemes célra szánt adományaikat, Nagy István aradi főgimnáziumi tanárhoz juttassák el.

— A Weitzer-alapítvány új alapító levele. Megírtuk, hogy a közgyűlés egy új alapító oklevél elkészítésére utasította a tanácsot, miután a már elkészített alapító levelet felterjesztette a város a belügyminiszterhez, oly kérdések merültek fel, melyek csak egy új alapító levél szerkesztése által rendezhetők. A szerkesztő bizottságot a jogügyi bizottság küldötte ki és ma tartotta meg első ülését a városháza nagytermében.

— A Munkás-Ötthon építése. Megírtuk, hogy a város tegnap tartott közgyűlésén a Munkás-Ötthon céljaira 364 négyzetölet engedélyezett s így a felépítésnek immár semmi sem áll útjában. Az Ötthon terveit Fodor és Reisinger mérnökök ma adták át a vezetőségnek, amely

azt a holnapi ülésén fogja tárgyalni. A részletes költségvetést Fodor és Reisinger a napokban elkészíti, s annak alapján majd több aradi építész felszólítanak ajánlatuk beadására. Nemsokára teljes erővel megkezdődik az építkezés annál is inkább, mert a vezetőség úgy tervezi, hogy ez év november elsejére készen álljon az Ötthon.

— Ne légy öngyilkos! A maradiaság nevében, szegény Balassa Irént kidobták a tóskberendi iskolából. Az, hogy kitűnő tanítónő, példás erkölcsű urileány volt, nem számított a veszprémi püspöki szentszék előtt. Pálcát törtek fölötte, mert megalkuvást nem tűrő becsületességében öngyilkos akart lenni. Miután ezzel vétett a tíz parancsolt ötödik törvénye ellen, a szentszék kidobta. Ezt a példa nélkül való ítéletet Magyarország legfőbb felügyeleti hatósága, a vallás- és közoktatásügyi minisztérium tegnap jóváhagyásával szankcionálta. Kacsovich Mihály dr. kultuszminiszteri tanácsos Balassa Irén ügyéről így nyilatkozott:

— Ennek a szegény tanítónőnek az ügyénél az 1907. évi 27-ik t. c. intézkedései voltak az irányadók. Az ilyen esetekben fentartottuk a minisztérium felügyeleti jogát, míg más deliktumoknál a tanítókat autonóm kezelés alatt hagytuk. A törvény megalkotása után a katolikus püspökök elkészítették a tanítókat fegyelmi szabályzatát, amelyet a minisztérium jóváhagyott. Balassa Irént az egyházi fórumok teljesen szabályszerűen ítélték hivatalvesztésre. Elvégre se az állam, se a vallás szempontjából nem lehet közömbös, hogy a tanító követ-e el olyan cselekményt, amely megzavarja a kezelésére bizott tanulók lelki egyensúlyát. A kultuszminisztérium fegyelmi tanácsa éppen Balassa Irén ügyével, respektálva az autonóm egyházi hatóság által felhozott indokokat, hozzájárult a püspök ítéletéhez.

— Halálozás. Hauser Mór dr. volt aradi ügyvéd elhunytáról ma még ezeket írják nekünk: A megboldogult már fiatal korában feltűnt kiváló jogi és közigazgatási képzettségével s szónoki tehetségével, úgy hogy Baja város közönsége 1872-ben, a városnak törvényhatósági joggal történt felruházta, az addig ott törvényszéki tanácsnoki minőségben működött 33 éves fiatal embert polgármesterévé választotta, mely minőségben a város pénzügyeinek rendezése s jelentős kulturális és gazdasági intézmények alkotása által oly kiváló érdemeket szerzett, hogy a város közönségének szeretete és bizalma őt három ízben helyezte a polgármesteri székbe, 1882-ben megromlott egészsége következtében polgármesteri állásától visszavonulván, ügyvédi gyakorlatot folytatott és magas színvonalon álló publicistikai tevékenységet fejtett ki. Temetése hétfőn ment végbe Orosházán óriási részvét mellett. Ravatalára tisztelőin és barátain kívül Baja város közönsége, szalagján a város színeivel és az orosházi ügyvédi kar díszes koszorúkat helyeztek és végtisztességén Baja város küldöttségileg képviseltette magát, az ügyvédi kar pedig testületileg jelent meg. Sirjánál Neszó László, Baja város tanácsnoka magas szárnyalású beszédben parentálta el egykori főnökét, kiemelve zseniális alkotó erejét, igazságszeretetét és puritán jellemét, az ügyvédi kar nevében pedig Schiff Jenő dr. bucsuzott el az elhunytól, mint az orosházi ügyvédi kar nesztorától.

Ma délután temették el Ludig István aradi ügyvédet nagy részvét mellett.

— Gyilkolt az elmebeteg. A lippai tébolydában a keddről szerdára virradó éjjel Heft Ja-

kab elmeteg összeveszett Junker Miklós elmebeteggel, akit a verekedés folyamán agyonütött. A tett helyszínére Temesvárról Fehér Antal központi vizsgálóbíró, Boross Dezső dr. királyi ügyész és Szigeti Henrik dr. törvényszéki orvos szálltak ki a vizsgálat megejtése céljából. Szégyenletes állapotok uralkodhatnak a lippai tébolydában, ahol az elmebetegek egymást gyilkolják. A nagy apparátussal megindult nyomozás ki fogja deríteni, hogy ki hanyagolta el a felügyeletet és ki vonandó ez esetért felelősségre?

— Csapkekiállítás Aradon. Általános érdeklődés mellett nyitotta meg az Iskolaegyesület aradi fiókja a második csipkeverő tanfolyamot, melynek ünnepélyes berekesztése e hó 14-én (vasárnap) délelőtt lesz. Ugyanaznap délelőtt nyitják meg a Kazinczy-utcai polgári fiúiskola disztermében a csipkekiállítást, melyen azokat a csipkéket mutatják be, melyeket a tanfolyam hallgatói készítettek. Két hosszú asztalorán elhelyezett csipkék s egyéb kézimunkák fogják igazolni a csipkeverés hasznosságát, mely már a kormány figyelmét is felhívta s talán rövidesen a megyében már államsegéllyel fogja ezt a tanfolyam lelkes vezetője: Berzy Amália tanítónő elsajátíttatni. A kiállítás egy hétig lesz nyitva s a belépő-díj 30 fillér. Megtekinthető jövő héten mindennap délután 3-5 óráig. A harmadik tanfolyam július 3-án nyílik meg az Illés-utcai elemi fiúiskolában s a tandíj 8 korona. Egyéb díjakat nem kell fizetni. Jelentkezni lehet szóban vagy írásban Záray Jenő titkárnál (Ferenc-téri polgári fiúiskola) június hó 25-ikéig.

— Párbaj és jótékonykodás. A párbajoknak eddig nem sok közük volt a jótékonykodáshoz, éppen ezért érdekes és szokatlan az alábbi párbajeset epilógusa, mely a középkori intézményt a jótékonyssággal hozta szoros összefüggésbe. Az eset Miskolcon történt. Egy éjszakai mulatozás alkalmából Szepesi Jenő miskolci takarékpénztári hivatalnok és Darvas László között véres affér keletkezett. A két fiatalember összeszólalkozott s Darvas a társágban ülő katonatisztnak kirántotta a kardját s azzal súlyosan megsebesítette Szepesit. Ez az affér tegnap reggel pisztolypárbajjal fejeződött be. Szepesi az inzultusért elégtételt kért Darvas Lászlótól, de miután sérülései súlyosak voltak, a párbajt el kellett halasztani. Szepesi most felépült és a pisztolypárbaj tegnap reggel 8 órakor ment végbe kétszeri golyóváltással. Sebesülése nem történt. Párbaj után Darvas Szepeséhez lépett, bemutatkozott (nem ismerték egymást) és sajnálkozását fejezte ki az eset felett, mire Szepesi jobbját nyújtotta és kibékültek. Szepesi tegnap a következő érdekes levelet intézte egyik miskolci lap szerkesztőjéhez: „A Darvas László ur és a köztem fennállott ügynek a tegnapi napon történt lovasias elintézése után köztünk történt megállapodás szerint a Darvas László ur által rendelkezésemre bocsátott 200 koronát azzal a kéréssel küldöm Szerkesztő ur címére, hogy abból 50 koronát a római katolikus Nőegyletnek, 50 koronát az izraelita Nőegyletnek, 50 koronát a vakoknak és 50 koronát a Vidéki Hirlapírók Szövetségének, — mint kulturális és emberbaráti intézményeknek — beküldeni sziveskedjék. Miskolc, 1911. május 8. Tisztelettel: Szepesi Jenő. Négy kulturális és emberbaráti intézmény jut a Szepesi Jenő jóvoltából adományokhoz. A pénzhez vér tapad, a saját sebeiből kipatakzott vér s most az ezeknek az összegeknek a rendeltetésük, hogy másoknak a sebeit hegessék be, gyógyítsák meg s százak fájdalmát enyhítsék, csillapítsák. Gondolatnak poétikus, tettnek humánus, nemes tett,

— A legfinomabb és leggondosabban feldolgozott anyagok kizárólagos használata, magyarázata a Scott-féle Emulsió korlátlan hatásának. A legfinomabb norvégiai gyógyszerkamájolaj, mely gyógyszerészeti célokra a legalkalmasabb — a Scott-féle Emulsió előállításánál használtatik. A Scott-féle eljárás által ezen gyógyhatású olaj a legfinomabb részecskékre lesz bontva, miáltal még a leggyengébb gyermekek is könnyen megemésztik. Együttal a csukamájolaj visszatetsző íze és szaga teljesen eltűnik, úgy, hogy mindenki, ki a csukamájolajat kö-

zönséges formájában nem tudja szedni, a Scott-féle Emulsió-ban nehézség nélkül könnyen s hosszabb ideig beveszi és jól bírja azt.

— Házasságszédelgő. Budapestről jelentik: Másfél évvel ezelőtt ismerkedtek meg egymással Csépany Jenő malomtisztviselő és Kádár Teréz, egy magas szőke urileány. A fiatalok megtetszettek egymásnak és Csépany járogatni kezdett Kádárékhöz. Félévig plátói volt a szerelem, de azután egy meleg nyári délután megszólalt a lovag:

— Teréz, én szeretem magát. Szeretem, tehát el fogom venni feleségül. Elveszem feleségül, tehát adjon kölcsön háromszáz koronát.

A leányt meglepte ez a furcsa dolog, de hát nagyon megszerette a daliás malomtisztviselőt és odaadta a háromszáz koronát. Azután nőtt a szerelem és a szerelemmel együtt nőttek a kipumpolt összegek. A menyasszony apránként hatezer koronát adott a vőlegénynek, azonkívül, hogy mint Isten a mezők liliumát, úgy ruházta Kádár Teréz a malomtisztviselőt. A szerelemnek pedig gyümölcse lett: egy kis szőke baba, a Lenke. Amikor megszületett a gyerek, Csépany azzal állt elő, hogy vidékre akar menni. Árt neki a fővárosi levegő. Kapott is állást Galacón, egy malom-részvénytársaságnál. Innét írogatta aztán a szerelmesleveleket s mindig ezzel a záradékkal:

— Egyetlenem, küldj egy kis pénzt, ha nincs, fogj meg egy vén palit vagy harminc koronára.

Szegény Kádár Teréz még az édesanyját is meglapta, csak hogy pénzt tudjon küldeni telhetetlen vőlegényének. Most aztán levelet kapott a leány Galacról, amelyben Csépany visszaküldte Kádár Teréz gyűrűjét.

— Az anyádnak, — írta a kitűnő fiu, — nyilvános háza van az Ó-utca 25. számú házában. Ilyen családba nem engednek benőszülni a szüleim.

Kádár Teréz sirva szaladt a rendőrségre a levéllel s följelentette hűtlen lovagját csalás és házasságszédelgés miatt.

— Adalbert v. Hebertanz dr. kormánytanácsos főorvos urtól Kairóból a következő nyilatkozat érkezett: A „Vita“-forrást leginkább olyan betegeimnél próbáltam ki, akik hűgysav, hűgűfővény és erős csuzos bántalmakban szenvednek. Már 10 palack elfogyasztásánál megállapíthattam, hogy a beteg szerv fájdalma és érzékenysége annyira tetemesen csökkent, hogy ily eredményt soha még semmiféle más ásványviznél sem tapasztaltam. 1556

— Czirkus. Napról-napra nagyobb érdeklődés nyilvánul meg a Béla-téren felállított Stutzbart cirkusz iránt. A cirkusz jó hírneve és a mutatványok érdekessége sok közönséget vonz az előadás megtekintésére. Prinz magyar bohóc és Sárles augusztsamarával, jó ötleteivel kellemes estét szerez a látogató közönségnek. Tetszenek még Wilson-nővérek pompás mutatványai. A napokban nevesebb világbirkózók és bajnokok lépnek porondra, melyet Arad sportkedvelő közönsége, már is nagy érdeklődéssel vár,

— Kettős öngyilkossági kísérlet. Két jóbaratné közös elhatározással ma arra szánta magát, hogy megválnak az élettől és méreggel pusztítják el magukat. Kirnyák Erzsébet és Rác Ilona aradi leányok, mindketten szerelmi bánatban, szódaoldatot ittak és súlyos sérüléssel kerültek a kórházba. A terv értelmi szerzője Kirnyák Erzsébet, aki már husvét után megmérgezte magát azért, mert az édesanyja, egy földhöz ragadt szegény napszámosnő, nem vásárolt virágot, hogy ő azt az öntözőlegények között szétoszthassa. Most a barátja hűtlensége miatt keseredett el és a barátnőjével is meg tudta értetni, hogy szerelem nélkül, vagy csalódott szerelemmel üres és sivár az élet és jobb

a halál. Különbözik a szerelem terén való szereplése miatt a rendőrséggel néha-néha megszokott gyűlni a baja és eme sokszoros tapasztalatok is hozzájárultak tettének elkövetéséhez. A másik öngyilkos leányt könnyen befolyásolható természetűnek ismerik és a hozzátartozói már régóta féltek attól, hogy barátnője társasága végzetes következményekkel lesz reája.

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban e hó 11-én a következő születéseket, halálozásokat jelentettek be és házasságot kötöttek: Született: Ferch Ödön polgári iskolai tanárnak Ödön nevű fia. Rugl Péter szobafestőnek András nevű fia. Biró József kocsivizsgálónak László nevű fia. Király József ácssegédnek József nevű fia. Simon Lajos napszámosnak Etelka nevű leánya. Balog Sándor váltókezelőnek Sándor nevű fia. Sztik Gyula községi tanítónak Kornélia nevű leánya. Meghalt: Özv. Puterity Gáborné 56 éves kizgazda özvegye. Tosa Sándor 34 éves magánzó. — Házasság nem fordult elő.

— Francia Hkörök legbiztosabb készítésére. — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 1450

Maison Steiner

eredeti párisi női kalap-kiállítás

Arad, Forray-u. 2/a. Lukácsy-ház.

2118

MULATSÁGOK.

(=) Az Aradi Autonom Katolikus Kör május hó 13-án este fél 6 órakor, saját helyiségében (Széchenyi-utca 3.) táncos egybekötött műsoros estélyt rendez. Belépődíj: személyjegy 2 korona, családijegy (3 személyre) 5 korona.

Műsor: Chopin: Scherzó. Zongorán előadja Leitner Paula. Beethoven: Isten diosósége. Férfitkar. Zivaska: Induló hajók. Melodráma. Szavajla Hendl Béla. Zongorán kíséri Fischer Ernő. A nátha. Tréfás dialog. Személyek: Erzsi: Vertán Margit. Sári: Aknay Kató. Svendsen: Romance. Hegedűn játsza Szentiványi Stefi. Zongorán kíséri Leitner Paula. A nagy nap előestéjén. Monolog. Előadja Balla Irén. Kuplák és aktuális strófák. Éneklő Dolga Imre. Elője. Vigjáték. Személyek: A feleség: Bittó Ilonka. A férj: Polgár Gy. Ödön dr.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— — —	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — —	151
Kiadóhivatal és hirdetésosztály	— — —	151
Nyomda	— — — — —	151

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

B. M. Közölni fogjuk.

Elmaradt látogatás. Ötletes, fordultos, jó.

Osztalék. Legjobb, ha direkt az intézethez fordul s hivatkozik arra, hogy részvényes.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Pályázat ipari munkásjutalmakra. Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara pályázatot hirdet a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur által a kamara kerülete számára létesített öt, egyenkint száz koronát tevő állami jutalomra. A jutalomban részesülhetnek az oly ipari, illetve gyári üzemből, iparszerű munkában alkalmazottak, akik a következő minősítéssel bírnak: 1. magyar állampolgárság; 2. tényleges ipari munkában való állandó alkalmaztatás; művezetők, pallérok, stb. csakis kivételes rendkívüli

méltánylást érdemlő esetekben jöhetnek figyelembe, gyári és irodai szolgák jutalomban nem részesülhetnek; 2. legalább 15 évi megszakítás nélküli működés a munka körében, a rendes munkabér vagy munkakereset évi összege a bejelentés évében 2000 koronát meg nem haladhat. Mindezen feltételek teljesítése hiteles okiratokkal, munkakönyvvel vagy annak hiteles másolatával bizonyítandók. Az e célra kiállított bizonyítványok, illetve másolatok bélyegmentesek. A kerületbeli iparosok (gyárosok, műiparosok) ennél fogva felkéretnek, hogy amennyiben ily munkásaik vannak, akik a fentiek szerint a szóban forgó jutalom odaítélésére ajánlhatók ezek megjutalmazására nézve az aradi Kereskedelmi és Iparkamarához legkésőbb 1911. június hó 15. ig javaslatot tegyenek. A bejelentést csak munkaadó teheti, minél fogva közvetlenül, ennek mellőzésével benyújtott kérvények nem vétetnek tárgyalás alá.

Állattudományok. Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület május 23. án Németperegen, június 11. án Marosborsán, (Berzován), június 18. án pedig Erdőhegyen állattudomány rendezvényeket tart. **Budapesti áru- és értéktőzsde.**

Budapest, május 11.

Amerika 1-ét magasabb. Kínát, vételkedv korlát, 15 ezer mm. 20 fillérrel olcsóbb.

As árak 50 kilónként, számítva:

Buza 1911. májusra 12.15-12.14	12.25-12.26
Buza 1911. októberre 11.24-11.25	11.24-11.25
Buza 1911. októberre 9.19-9.20	9.14-9.15
Tengeri 1911. májusra 6.38-6.39	6.35-6.36
Zab 1911. októberre 7.43-7.49	7.54-7.55

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

Máj. 11.

Magyar aranyárjádék 4%	111.80
Magyar koronaárjádék 4%	91.10
Magyar koronaárjádék 3 1/2%	79.80
Magy. földtörm. kötvény 4%	92.50
Hervát-szlavon földtörm. kötvény	94.00
Magyar nyereséysorsjegy kölcsön	222.00
Vízszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	158.00
Centrák járadék papírban	92.80
Centrák járadék esztiben	96.50
Centrák járadék aranyban	115.50
Centrák koronaárjádék 4%	92.50
1880. évi centrák államsorsjegy	18.00
Centrák-magyar bankrészvény	19.86
Magyar hitelbank-részvény	810.00
Centrák hitelintézet részvény	643.25
Centr.-magy.-államvasuti részvény	7.20
30 frankos arany (Napoleonkor)	19.00
Német birodalmi márka	117.85
London vista	239.95
Párizs vista	84.75
50 márkás arany	28.47

A Temesvári Lloyd-Társulat
terményosarokának hivatalos árjegyzése.

(Árak 50 kilogrammonként koronák értékben.)
1910. Máj. 11.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos	11.05-11.10
76	11.15-11.20
77	11.20-11.30
78	11.40-11.50

Buza (Temesvári körök. ár):

75 kilogrammos	11.10-11.20
Rozs	8.25-8.30
Arpa	7.25-7.30
Zab	8.50-8.60
Tengeri	6.05-6.10

Budapest-köbűgyártó sertiéskereskedeleme
Máj. 11.

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felüli súlyban fillérig; közép páronként 300-400 kilogrammig terjedő súlyban fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felüli súlyban 169-170 fillérig; fiatal közép páronként 240-280 kilogrammig terjedő súlyban 180-188 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 164-168 fillérig.

Sertéslelészám: máj. hó 7. napján volt készlet 23095 darab, máj. 8. napján röhajtásra 221 darab, máj. 8. napján elszállított 160 darab, május 9. napjára maradt készletben: 23156 darab.

A kisvált sertés ártel irányzata lánnya.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Péntek, 1911. május hó 12-én:

A) Békélszűnet. B) Békélszűnet.

G. Kertész Ella és Góth Sándor felleléptével:

Az arckép.

Játék 3 felvonásban. Írta: Földes Imre. Rendező: Keszler József. Előadás: 7 óra.

SZEMÉLYEK:

A király	Keszler E.	Udvarmester	Kolcsár L.
A királyné	G. Kertész E.	Rendő-főnök	Szabó L.
Eremít grófnő	Harmath J.	A szobrász	Heltai Jenő
A kamarás	Delli Lajos	A festő	Góth Sándor
A kalmárné	Zalay Margit	Viktor	Várnai Jenő
Kancellár	Vass Jenő	Nőcseléd	Rozsnyó

Kezdete este 7 óra fél órakor.

APOLLÓ SZÍNHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.

Péntek, 1911. május 12-én:

1. Mozdonykép-újítás. A hét villágeseményel a helyszínen készült mozdonykép felvételekben. Az Apollo színház áhándó-műsor-száma: 2. Virágtermelés. Természetutáni felvétel. — 3. Tarquinius superbus. Római dráma. — 4. Egy katonai lovaglóiskola gyakorlatai. Nagyszabású látványosság. — 5. A megszakított sürgöny. Előkép. — 6. Színgatóportozatok. Gyönyörű természeti felvétel. — 7. Két cowboy uniformisban. Amerikai dráma. Műfilm. — 8. A kedvenc. Bohózat.

Előadások délután 6, 7 és 9 órakor kezdődnek.

URANIA

mozgókép színház.

(Háró, Simonyi-utca 2. szám, Szabadegyház-tér mellett.)

Péntek, 1911. május 12-én:

1. Francia csapatok behajóása Marokkóban. Látványosság. — 2. Rozália és kati a színházban. Bohózat. — 3. Póstyán. Természet után. — 4. A hűtlen feleség. Bohózat. — 5. A Tátra, az Alduna, a Balaton. Eredeti magyar természet utáni felvételek. — 6. A pitivicai tó. Látványosság. — 7. Pathé zsurnál. Aktuálítások mozgóképben.

Előadások délután 6 és 7 órakor.

Műsor este fél 9 órakor:

1. A Balaton. Látványosság. — 2. Póstyán. Természet után. — 3. A Tátra, az Alduna. Eredeti magyar természet utáni felvételek. — 4. A pitivicai tó. Látványosság. — 6. Marcsa, Szaritsy és Zsi völgyében. Írta: Záray Jenő. A képet Balassa Ernő máv. ellenőr készítette.

Előadások tartama 2 óra.

Előadásra bármikor be lehet menni.

NYILTTÉR.*

Dr. Rácz Sándor

irodáját József főherceg-ut 10. helyre (Fényes-ház I. emeletére) helyezte át.

Tisztítsd csak

Globus

Tisztító kivonattal

a világ legjobb tisztítószeré

szerecsse

életünkben nagy szerepet játszik.

Egy pillanati kegy

igen gyakran veti meg szerecsénk alapját. Hiába vagyunk szorgalmasak, hiába vagyunk ügyesek, ha nincs szerecsénk, nem boldogulhatunk.

A Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték a létező legesélydusabb sorsjáték

vagyonhoz és jóléthez.

hat havi részletekben

Jobb egymilliót

véletlenül következében nyerhet, mielőlt oknoknál fogva mindennemű szerecséket nek utiát állani. Ha igaz az, hogy saját örökbe vetett bizalom a legbiztosabb út a létfontartáshoz; úgy az is helyes, hogy jövedelmünk egy nélkülözhető részét félretéve, azt a véletlenre bizzuk, arra a véletlenre, mely az emberi életben nagy szerepet játszik.

Huzás

május 18. és 20-án

Egész. Fél. Negyed Nyolcad sorsjegy 12-6-3-150 korona

hatodszor

400.000

koronás főnyereményt.

GAEDICKE

bankház

Budapest, Kossuth Lajos-u. 11.

Telefon 789. Telefon 789.
Közeledünk a költözködéshez
 valaki tiszta lakást óhajt az forduljon bizalommal
Lovas Károly
 lakás és ablaktisztítóhoz, 333

**aki elvállal parkettás szobák,
 ablakok, kilincsek és szőnyegek
 tisztítását. Téli ablakok leszedé-
 sét, zsaluk felrakását.**
 Telefon 789. Lakás: Mihály-u. 86/b.

Aki bort, gyümölcsöt, gabonát,
 butort,

Zongorát, stb.

Azonnal, vagy

Rövid időn belül eladni óhajt,

aki üzletet, műhelyt, lakást,
 stb. kiadni kíván,

de nincs rá vevője, illetve bér-
 löje,

igen gyorsan eredményhez jut,
 ha az **Aradi**

Közlöny kis hirdetési rova-
 tát használja. Aki

összeköttetés és ismeretség híján
 házastársat, nevelőt, könyvelőt,

Zsellért, stb. keres, továbbá aki

iovat, kocsit, földet, házat, stb. ven-
 ni, vagy eladni akar, ha hirdet,

özönével kap ajánlatot. A hirde-
 tés a hirdetőre kész

nyereség.

Aki tehát okosan számít és

pénzére nem akar mindenáron

ráfizetni,

óriási meglepetésben lesz része,

Ha mindenkor

igyekszik apróhirdetéseit

részletesen összeállítva, a hir-
 detés

díjának beküldése mellett, az
 „Aradi Közlöny“-ben

elhelyezni. A sikeres eredményt

több száz és száz eset igazolja,
 így tehát

érdekében áll

Sürgősen

ez ügyben

intézkedni.

Apró hirdetések.

Minden szó 4 fillér, vastagabb betűvel
 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér

Az apróhirdetések díja a szavak
 száma szerint számítható. Minden
 szó 4 fillér, feltünőbb szedéssel 8
 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt
 szavak a kéziratban aláhúzással
 jelzendők.

Zálogházból

traktott arany, ezüst- és
 gyémánt-árakat vesz és el-
 a **Farkas Streicher**
 Arad, Tökölly-tér 1. 2074

Hönigesz Dezső

nem lesz semmi bántódásod, vár
 bátyád Nándor. 2147

P.

minden gondolatom csak a tied,
 írj sűrűn M. 2139

„Nefelejts 25.“

Főpostán levele van. 2146

Árvaleány,

vidéki, jó bizonyítvánnyal házveze-
 tőnői állást keres éltesebb magános
 urnál, esetleg papi háznál. Szolid
 magaviselete és szorgalméért ha
 jó bánásmódban részesül, hajlandó
 az illető urat hüen ápolni és gond-
 dozni. Megkeresések T. V. K. város-
 háza, Fehér János ur leveleivel
 Helyben. 2140

Nősülai óhajtók.

Ismerettség hiányában oly haja-
 don ismerettségét óhajtom, kinek
 10—15.000 korona hozománya van.
 Vagyonom 40.000 kor. Leveleket
 „Nősülai óhajtók“ jellegre a kiadó-
 hivatalba kérek. 2006

Ferencz-tér 6. szám

alatt 1912. év május hó 1-től több
 üzlethelyiség lesz kiadó. Értekez-
 hetni lehet a tulajdonosnővel
 ugyanott. 2097

Rizkénpor

5 kilós csomagokban jutányos áron
 kapható, Färber Lajos kereskedé-
 sében Aradon. 2094

Ormay Norbert-utca 2. sz.

Leininger-utca mellett, egy hasz-
 nált, de jókarban lévő plüss gar-
 nitura olcsón eladó.

Kereskedelmi végzett

fiatal irodistanót keresünk, kinek
 jó írása és irodai gyakorlata van,
 Aradi Vasipar Részvénytársaság.
 2148

Eladó téglacserépgyár

Aradhoz közelfekvő községben egy
 téglacserépgyár teljes felszerelés-
 sel, épületekkel és földdel együtt
 más vállalat miatt olcsón eladó.
 Bővebbet Lövész-utca 4/a. sz. alatt
 a tulajdonosnál. 2005

Vizsgalapok

(elsőrendűek) százanként 95 fill-
 érével; vizsgai jutalomkönyvek
 nagy választékban kaphatók. Lzleti
 könyvek és irodalmi felszerelések gyári
 raktára. 100.000 kötetes kölcsön-
 könyvtár, 80.000 kötetes zenemű-
 kölcsönző intézet. Minden könyv és
 zenemű-ujdonságok raktáron. Ve-
 szek egész könyvtárakat legmaga-
 sabb áron. Kerpel Izse könyv és
 papirkereskedése. Aradon. 1451

Eladó

16—18 métermázsas prima per-
 zselált szalonna, olalanként 85-től
 50 kilóig, métermázsánként 184
 korona, az egész egyszerű vételnél
 métermázsánként 180 korona,
 ugyanott 8 vizsgázott gépész ke-
 resztetik a nyári cséplésre. Ujszent-
 anna, Szentendrey Béla. 1493

Egy jó forgalmu

szatócs-üzlet trafik és italméréssel
 eladó. Sarló-utca 8. 2112

Eladás

Uj-Aradon a főtéren 3 szoba, zárt
 folyosóval július 1-től kiadó. Bőveb-
 bet Neuman Testvérek irodájában.
 2124

Élőszter köpenyek

13 koronától feljebb, fekete, szürke
 és tegethof színben minden nagy-
 ságban kaphatók Hoffmann Sán-
 dor cégnél, Színház-épület. 1941

A világhírű amerikai

„Vera“ cipők Aradon egyedül
 Buchsbaum és Társa cégnél sze-
 rezhetők be, kinek sikerült az
 egyedárusítást urak, hölgyek és
 gyermekek részére megszerezni.
 1921

Gyermektelen házmesterpár

kerestetik, hol az asszony a lakás
 takarítását végezné lakásért és
 fizetés mellett. Kik szobalányi mi-
 nőségben hosszabb ideig szolgál-
 tak, előnyben részesülnek. Ajánla-
 tokat „Tiszta“ jellegre kérünk.
 1795

Kerestetik megvételre

egy három méter széles vaskapu,
 melyben kis ajtó is van és egy jó
 karban lévő Wertheim-szekrény.
 Ajánlatok Községi előjáróság Ma-
 gyarad küldendők. 2143

Nagyon jókarban

levő kerékpár sürgősen és olcsón
 eladó. Damjanich-u 14. 2184

Egy minden eselődleány,

esetleg bejárónó azonnal helyet
 talál. Cim a kiadóhivatalban.

Korcsma és üzlethelyiség

megfelelő lakással azonnal kiadó.
 Bővebbet Kornis Testvéreknel,
 Vörösmarty-utca 1. 2145

Kiadó

4 szoba, fürdő-szoba, összes mellék-
 helyiségekkel, villany-világítással
 ellátott, teljesen külön álló föld-
 szintes lakás azonnal, vagy május
 hó 1-re. Ugyanott egy utcai bejá-
 rású, száraz világos műhely, vagy
 raktárhelyiség kiadó. Hasszinger-
 utca 5. sz. 939

Kiadó

novembert, esetleg október 1-től
 négy szoba, fürdőszoba, konyha és
 egyéb mellék helyiségekkel álló mo-
 dern lakás Erzsébet-körút 87. sz.
 alatt. 2138

Kettő munkáslapok és köny- vecskék.

A zsebkönyvecskék erős vászon-
 kötésben, javított új, célszerű vo-
 nalozással 1 koronáért, puha vá-
 szonkötésben 60 fillérért kap-
 hatók Ingusz I. és Fia könyv- és
 papirkereskedésében, Andrassy-tér
 16. Telefon 517. 555

Csillárok, Villamos felszerelések legolcsóbban 1974

Diamant-nál
 Atzél Péter-utca 2. (az udvarban.)

A legjobb minőségű

gyertyánfa-bábuk

és I-ső oszt. „Lygnum-sanktum“

teke-golyók

nagy választékban kaphatók

Bauer Gyula

Arad, Minorita-palota.

Vidéki megrendelések gyorsan és
 pontosan elintéztetnek. 3816

Permetező javítások elfogadtatnak.

• M. kir. szabadalmazott •

Borszivattyuk

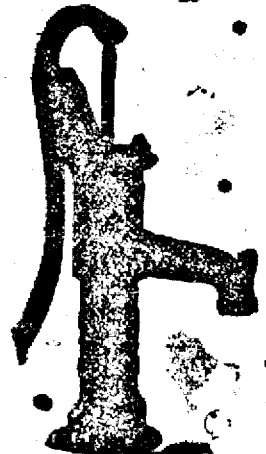
és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyári árakon.

A szivattyu hengerből a berútolás cséppig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztátalanságok azonnal továbbíttatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem renthatja, a gépezet jó működéséért 3 évi jótállás, ingyen javítás.

Tüzi fecskendők

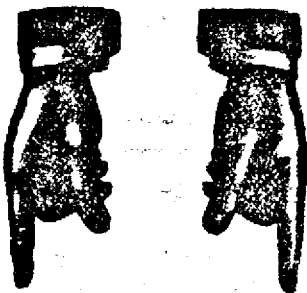
Golyó szelepekkel. Kész-
geknek legalkalmasabb,
mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgáltatást, — a gép jó működéséért 3 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarek és a legjobb minőségű belső

gummirozott kendercsövek a legolcsóbb árban.

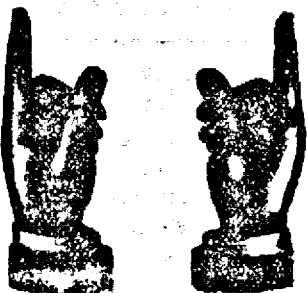

Kutak

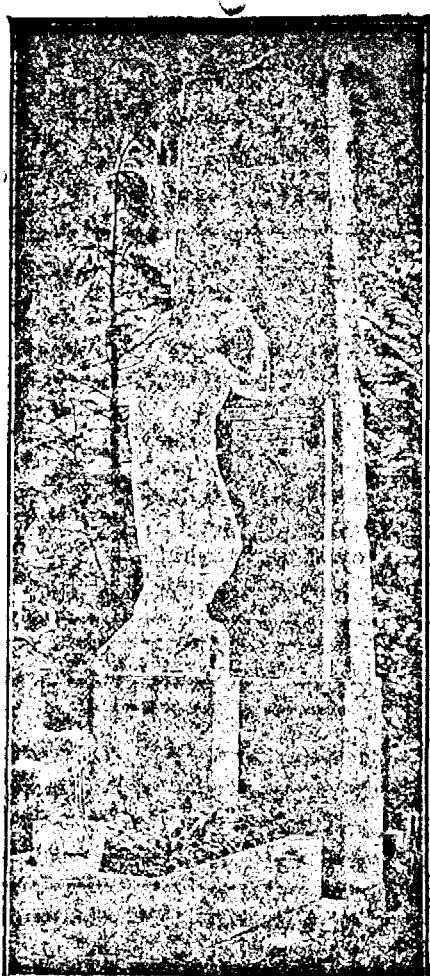
a hozzávaló csövekkel olcsóbbak és jobbak, mint bármely bel- vagy külföldi gyárban.

Nagymennyiségű maculatura eladó.
Jutányos áron

Hönig-Ottó
M. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő és szivattyu készítő.
Arad, Rákóczi-sztra 27. sz.

A gyászoló közönség szíves figyelmébe ajánlom dusan felszerelt **Sirkőraktáramat.**

Mielőtt siremléket rendelne, saját érdekében kérem az igen tisztelt közönséget raktárain megtekintésére.

MENRÁTH JÓZSEF

kőfaragó és sirkő üzlete. — Raktárak: 1487
Arad,
József főherceg-ut 11. és Boros Béni-tér 6.

Versenyen kívüli árak!

Selyem tafet-szoknya minden színben 5.50
Moire selyem-szoknya 3.90

Reformfűzők 3.50

Nyári keztyük 20 krajcártól feljebb.

Remek szép réz karnis 1.75
a kirakatban látható. ::

Csipke-maradékok félárban.

Kérem a kirakatokat megtekinteni :: ::

E héten csipkék, betétek, csipkeszövetek mélyen leszállított árban lesznek árusítva.

Míg a készlet tart, kivételes olcsó árakban szerb vásznak, 15 színben, jól mosható, métere 22 krajcár.

Jól mosható ruhavásznak, remek színek, fehér és fekete is, métere 35 krajcár.

Mosó delainek és cretonok legújabb mintákban 30 krajcártól feljebb.

Selyem batisztok, 150 minta, olyan mint a valódi selyem, métere 50 krajcár.

Feltűnő olcsóság! női hosszú lüszterköppeny, tegethof, szürke és fekete színben 6.50 frt. Friss szállítmány érkezett.

HOFFMANN SÁNDOR
ARADON, SZINHÁZ-ÉPÜLET.